

bassinminier
NORD-PAS DE CALAIS

© Guillaume Bonnel photographies

6.

LES ATOUTS D'UN NOUVEAU RAYONNEMENT

Een gebied met grote uitstraling

The benefits of a new outreach

bassinminier
NORD PAS DE CALAIS

© Guillaume Bonnel photographies

Des préjugés tenaces pèsent encore aujourd'hui sur les territoires qui constituent l'Aire métropolitaine de Lille (AML); il s'agirait d'un pays noir, peu ou mal équipé, et offrant peu d'attraits pour ses résidents comme pour les touristes de passage. Cette région est pourtant dotée d'importantes richesses patrimoniales et naturelles, certaines souvent méconnues, et offrent une réelle qualité de vie à ses habitants. Le regard porté sur ce territoire a changé après Lille 2004 capitale européenne de la culture, événement qui a irrigué l'ensemble de l'AML et en a révélé la vitalité humaine autant que culturelle à un public national et international.

La dimension transfrontalière constitue une caractéristique majeure de l'AML, mais la frontière franco-belge, totalement artificielle, comme la frontière linguistique entre régions francophones et néerlandophones, bien plus ancienne, n'y ont jamais constitué de barrière aux échanges. Terre d'immigration, l'AML a connu un vaste brassage de cultures; la coexistence des minorités, à bien des égards remarquable, s'est opérée pour l'essentiel grâce à une intégration par le travail, mais aussi grâce à un tissu associatif dense. Cette dimension multiculturelle, l'implication de ses habitants et la vitalité de son tissu associatif contribuent à doter le territoire d'une capacité à organiser des événements internationaux (Lille 2004) ou à développer des équipements à très vaste rayonnement (le Louvre-Lens).

C'est de son histoire et de son patrimoine que l'AML tire nombre de ses atouts. Dès le Moyen Âge, le territoire a connu une importante croissance urbaine. En quelques décennies, Arras, Tournai et Cambrai d'abord, leper, Douai, Valenciennes et Lille ensuite, entrent, comme leurs voisines Gent et Brugge, dans le cercle des plus grandes villes d'Europe du Nord. Comme dans l'ensemble des « pays-bas », l'essor économique et les libertés communales naissantes permettent, aux XIIe et XIIIe siècles, l'avènement d'une culture urbaine « bourgeoise », dont l'originalité se manifeste encore aujourd'hui dans l'organisation urbaine et une architecture civile faite de beffrois, halles, hospices et béguinages. C'est ensuite au XVe siècle, avec l'Etat « bourguignon », que s'ouvre une période de grand rayonnement d'un territoire où s'invente, comme en Italie, la culture européenne classique : peinture à l'huile, musique polyphonique, vie de cour, administration publique, etc.

Ce « pays de l'entre-deux », souvent divisé entre souverainetés diverses, possède ainsi une réelle unité culturelle, héritée des périodes antérieures à l'essor des nationalismes, pendant lesquelles le territoire a fait preuve d'une exceptionnelle prospérité et d'une grande capacité de création et d'innovation technique, sociale et culturelle.

Mais cette terre fut aussi, au fil des siècles, de Bouvines à leper et de Fontenoy à Vimy, l'un des grands champs de bataille de l'Europe, une région durement touchée lors des conflits mondiaux du XXe siècle par la souffrance des populations civiles et les destructions massives du patrimoine bâti. Il en reste néanmoins un

riche patrimoine de fortifications, citadelles, casernes et d'importants mémoriaux et cimetières militaires, parsemant le territoire.

La révolution industrielle s'est produite très tôt dans cette région, qu'elle a marqué durablement; des richesses considérables s'y sont créées, avant que les crises successives ne la frappent de plein fouet. Si l'AML en garde les valeurs de travail, de convivialité et de solidarité, elle paye aujourd'hui encore un lourd tribut physique (friches, sols pollués...), mais aussi social (habitat, santé...) et surtout culturel (niveau d'éducation). L'industrie textile, qui a entraîné le développement rapide de nombreuses villes, n'y est plus aujourd'hui dominante, mais marque encore le paysage urbain par ses usines, véritables « châteaux de l'industrie », souvent aujourd'hui reconverties. La sidérurgie, ou l'exploitation des carrières laissent, elles aussi, une forte empreinte dans certaines parties du territoire. C'est cependant la découverte de la houille, au XVIIIe siècle, qui aura eu les impacts territoriaux les plus forts. L'extraction s'étend au XIXe siècle d'est en ouest, refaçonant l'ensemble du territoire sans considération pour l'environnement. L'exploitation du charbon a engendré des séquelles immenses pour les territoires et les hommes, mais elle a laissé un patrimoine exceptionnel de grands sites miniers et de cités ouvrières. Ce véritable « paysage culturel évolutif » est proposé à l'inscription au patrimoine mondial de l'UNESCO. Une telle démarche, portée par les forces vives du territoire, contribue au changement de regard sur l'héritage minier.

Son histoire fait que l'AML constitue depuis longtemps un territoire pilote en matière de développement urbain. La reconstruction des villes détruites pendant les deux guerres mondiales avait déjà été l'occasion de mettre en œuvre des projets urbains ambitieux et innovants. La désindustrialisation massive qu'a connue le territoire en a fait un des laboratoires européens du renouvellement urbain. Il est apparu nécessaire de reconstruire la ville sur la ville, d'en recycler les ressources et, en particulier, le patrimoine industriel qui, exceptionnel mais trop négligé, a permis des opérations de réutilisation exemplaires. De grands projets urbains emblématiques sont nés, dont Euralille est le plus significatif. Des efforts considérables ont été accomplis dans toute l'AML pour recomposer le cadre de vie et lui rendre son ancienne attractivité; des milliers d'hectares de friches ont été replantés, transformant le « pays noir » en « pays vert ».

Des équipements publics de niveau international ont été partout créés : équipements de congrès et d'exposition qu'accompagne une offre d'hébergement touristique en fort développement, équipements sportifs, animés par des équipes prestigieuses, au potentiel de rayonnement international. Mais c'est surtout dans le domaine culturel que les changements ont été spectaculaires. Les succès de ses grandes scènes et le rayonnement de leurs équipes, amplifiés par le changement d'image généré par Lille 2004, classent le territoire au premier rang des « nouvelles métropoles culturelles ». La future ouverture du Louvre à Lens viendra amplifier cette renommée.

Vandaag bestaan er nog hardnekkige vooroordelen over de gebieden die tot het Metropolitaan Gebied Lille (MGL) behoren: van een «pays noir» dat over weinig of slechte voorzieningen beschikt tot het beeld van een regio die slechts weinig aantrekkingskracht uitoefent op zijn inwoners en de toeristen op doorreis. Nochtans kan dit gebied bogen op een indrukwekkend erfgoed en beschikt het over belangrijke natuurlijke rijkdommen die, hoewel vaak miskend, voor de inwoners echte levenskwaliteit betekenen. Met Lille 2004, toen de stad Europese Cultuurhoofdstad werd, wijzigde het imago van de regio. Lille 2004 had ook een positieve weerslag op heel het gebied en toonde de menselijke en culturele vitaliteit van het MGL aan een nationaal en internationaal publiek.

De grensoverschrijdende dimensie is een hoofdkenmerk van het MGL. Niettemin vormt de franco-Belgische grens die volledig artificieel is zoals de taalgrens tussen de Franssprekende en Nederlandssprekende regio's, geen hinderpaal voor de uitwisselingen. Als immigratiegebied heeft het MGL een bonte vermenigving van culturen gekend; het naast elkaar bestaan van minderheden, wat in veel opzichten opmerkelijk is, komt vooral door een integratie via het werk maar ook door een hecht verenigingsleven. Dankzij deze multiculturele dimensie, de betrokkenheid van de inwoners en de dynamiek van het verenigingsleven kan het gebied internationale evenementen organiseren (Lille 2004) en projecten met een zeer brede uitstraling op het getouw zetten (Louvre-Lens).

Met zijn rijk verleden en indrukwekkend erfgoed beschikt het MGL over heel wat troeven. Sinds de Middeleeuwen kent het gebied een grote stadsgroei. In enkele decennia gingen eerst Arras, Doornik en Cambrai en vervolgens Ieper, Douai, Valenciennes en Lille, net als hun burens Gent en Brugge, tot de kring van grootste steden van Noord-Europa behoren. Net als in de «Nederlanden», hebben de economische groei en opkomende gemeenschappelijke vrijheden, in de 12^e en 13^e eeuw, geleid tot een stadscultuur van de «burgerij». Oorspronkelijke uitingen van deze cultuur zijn vandaag nog duidelijk zichtbaar in de stedelijke organisatie en een burgerlijke architectuur bestaande uit belforten, hallen, hospices en begijnhoven. Later, in de 15^e eeuw met de «Bourgondische» staat begint een periode waarin het gebied een grote uitstraling kent en waarin, zoals in Italië, een klassieke Europese cultuur ontstaat: olieverfschilderijen, polyfone muziek, hofleven, overheid, enz.

Dit gebied «met zijn centrale ligging», vaak verdeeld tussen allerlei soevereiniteiten, heeft een reële culturele eenheid die voortkomt uit de periode vóór de opkomst van het nationalisme, waarin het gebied een uitzonderlijke welvaart toont en een grote creativiteit en technische innovatie op zowel sociaal als cultureel vlak, aan de dag legt.

In de loop der eeuwen was ditzelfde land, van Bouvines tot Ieper en van Fontenay tot Vimy, evenwel één van de grootste slagvelden van Europa, een regio die tijdens de Wereldoorlogen van de 20e eeuw hard getroffen werd en getekend door het lijden van de burgerbevolking en massale vernielingen van het erfgoed. Niettemin

rest nog een rijk patrimonium met vestingen, citadels, kazernes, belangrijke gedenktekens en militaire begraafplaatsen die her en der over het gebied verspreid zijn.

De industriële revolutie begon zeer vroeg in deze regio die er duidelijk de stempel van draagt; aanzienlijke rijkdom werd gecreëerd vooraleer die harde klappen kreeg door e ene crisis na de anderen. Hoewel het MGL fundamentele waarden als arbeid, samenleven en solidariteit goed poogt te bewaren, betaalt de regio vandaag nog een zware tol op fysisch vlak (bar land, vervuilde grond...), op sociaal vlak (huisvesting, gezondheid...) en vooral op cultureel vlak (onderwijsniveau). De textielindustrie die een snelle ontwikkeling van tal van steden met zich meebracht, overheerst vandaag het gebied niet langer meer maar markeert het stadslandschap nog met zijn vaak omgebouwde fabrieken die echte «industriekastelen» zijn. Ook de staalnijverheid, en de ontginning van steengroeven hebben een zware stempel gedrukt op bepaalde delen van het gebied. Bovendien was het de ontdekking van de steenkool, in de 18^e eeuw, die op de omgeving de grootste impact had. In de 19^e eeuw breidde de ontginning zich van oost naar west uit en gaf het hele gebied een nieuw aspect waarbij weinig rekening gehouden werd met de omgeving. Had de steenkoolontginning immense gevolgen voor de regio en de bewoners, zij laat ook een uitzonderlijk patrimonium achter van grote mijnvestingen en arbeiderswijken. Er is een aanbeveling om dit authentiek «snel uitbreidend cultureel landschap» op de werelderfgoedlijst van UNESCO te zetten wat mede door de werking van de maatschappelijke krachten in het gebied, een grote verandering zou teweegbrengen in onze visie over het mijnerfgoed.

Door zijn geschiedenis vormt het MGL sinds lang een pilootgebied op het vlak van de stedelijke ontwikkeling. De heropbouw van vernielde steden tussen de beide Wereldoorlogen bood al een gelegenheid om ambitieuze en innoverende stadsprojecten aan te vatten. De massale deïndustrialisatie heeft van het MGL één van de Europese laboratoria voor stadsvernieuwing gemaakt. Er bestond een noodzaak om de stad in de stad te heropbouwen, de bronnen en, vooral, het uitzonderlijk maar verwaarloosd industrieel patrimonium te recycleren door het voor andere functies te hergebruiken. Grote symbolische stadsprojecten ontstonden, waarvan Euralille het meest opmerkelijk is. In heel het MGL werden grote inspanningen geleverd om een leefkader te creëren met behoud van de vroegere aantrekkingskracht; duizenden hectaren bar land werden opnieuw beplant om dit «zwarte land» in een «groen land» te transformeren.

Overall werden openbare infrastructures van een internationaal niveau ingericht: congreszalen en tentoonstellingsruimten, een stijgend aanbod toeristenverblijven, sportinfrastructures met prestigieuze sportploegen als drijvende kracht. Dit alles als bijdrage aan de internationale uitstraling. Maar het is vooral op het culturele vlak dat er spectaculaire wijzigingen waren. Dankzij het succes van de theatervoorstellingen en de bekendheid van de culturele ploeg, en vooral ook door het gewijzigd imago door Lille 2004, behoort het gebied tot één van de belangrijkste «nieuwe culturele metropolen». Met de toekomstige opening van het Louvre in Lens zal het elan van de regio alleen maar toenemen.

Deep-rooted prejudices continue to beset the districts covered by the Lille Metropolitan Area (LMA). In people's minds it is a black country which has few or no facilities and little appeal for its residents and visiting tourists. The region is nonetheless endowed with a wealth of heritage and nature-related resources, some of which are unknown, offering a genuinely excellent quality of life to its inhabitants. The perception of this region was altered in the wake of Lille 2004, the European Capital of Culture, an event which had a bearing on the entire LMA, revealing its human and cultural vibrancy to a national and international audience.

The cross-border dimension is a key feature of the LMA but the completely artificial Franco-Belgian border, in common with the much older language border between French and Dutch speakers, has never been a barrier to interaction. As a place of immigration, the LMA has been the site of a huge melting pot of cultures. Quite remarkable in many respects, the unruffled co-existence of minorities has essentially been based on integration via employment and thanks to an extensive voluntary sector. This multicultural dimension, the involvement of the inhabitants and the vibrant nature of community life is helping to invest the region with the ability to stage international events (Lille 2004) and develop facilities with a huge impact (Louvre-Lens).

Many of the LMA's assets are a reflection of its history and heritage. The expansion of its urban environment got underway in the middle ages. Within the space of a few decades, Arras, Tournai and Cambrai, followed by Ypres, Douai, Valenciennes and Lille had joined the circle of major Northern European cities and towns, in common with their neighbours Ghent and Bruges. Like all of the «low countries», the economic boom and the emerging municipal liberties led to the appearance of a «bourgeois» urban culture in the 12th and 13th centuries, and this innovative development is still being felt today in the urban framework and civic architecture reflected in the belfries, halls, hospices and beguine convents. The «Burgundian state» in the 15th century marked the beginning of a major influential period for a region where, in the mould of Italy, classical European culture was invented: oil painting, polyphonic music, courtly life, public administration, etc.

Often split into various sovereignties, this «in between country» can boast an authentic cultural unity, inherited from periods prior to the rise of nationalism, when the region enjoyed great prosperity and a tremendous capacity for technical, social and cultural creativity and innovation.

From Bouvines to Ypres and from Fontenoy to Vimy, the region was also the site of one of Europe's major battlefields over the centuries. It was hard hit by the world wars during the 20th century, which caused huge suffering among the civilian population and the devastation of the built heritage. However, it is still

able to claim a rich heritage of fortifications, citadels, barracks, key memorials and military cemeteries, spread across the region.

The industrial revolution made its mark early on in this area and has had a lasting impact. Huge amounts of wealth were created there until it was left stricken by one crisis after another. The LMA continues to acknowledge the values of labour, social interaction and a bond of solidarity but it is still paying a heavy physical (waste lands, contaminated soils...), social (housing, health...) and, above all, cultural (academic achievement) price. Leading to the rapid development of many towns and cities, the textile industry is a shadow of its former self but it continues to be characteristic of the urban landscape owing to its factories. These «castles of industry» are now often converted to be put to other uses. Steel and quarrying activities also made a deep impression on certain parts of the region. The biggest impact on the region was the result of the discovery of coal in the 19th century. Mining activities spread from east to west during the 19th century, remoulding the entire region without any thought for the environmental implications. Coal mining had huge repercussions for the districts and their inhabitants but it also created an outstanding heritage of major mining areas and housing estates. A recommendation has been made for this authentic «evolving cultural landscape» to be added to the UNESCO World Heritage list. Backed by local stakeholders, this approach would help to change how the mining heritage is perceived.

As a result of its history the LMA has long been a pilot region for urban development projects. The efforts to rebuild towns and cities destroyed during the two world wars provided opportunities to launch ambitious, innovative urban initiatives. In the light of the massive de-industrialisation process, the region is now one of the European testing grounds for urban regeneration. The need to rebuild the city on the city and recycle all the resources, and, in particular, the outstanding but badly neglected industrial heritage has resulted in exemplary repurposing operations. Large-scale flagship urban projects have been created, with Euralille sitting at the top of list. The stops have been pulled out throughout the LMA to revamp the quality of life there and restore its former appeal. Thousands of hectares of waste land have been replanted to transform the «black country» into a «green country».

World-class public facilities have been created everywhere: conference and exhibition facilities to underpin the fast expanding tourist accommodation on offer, sports facilities, managed by impressive teams, with the potential to exert an international influence. However, the most dramatic changes have been in the cultural arena. The success of its leading centres for the performing arts and the impact of their teams, enhanced by the change of image produced by Lille 2004, to make the region one of the leading «new cultural metropolitan areas». The imminent launch of the Louvre in Lens can only add to this enviable reputation.

Des équipements sportifs en plein développement

Sportinfrastructuur in volle ontwikkeling

Highly developed sports facilities

L'AML compte un important vivier de sportifs et d'équipes de haut niveau, plusieurs centres de formation, et de très nombreux clubs de niveau national ou régional. Il y existe ainsi un réel potentiel pour l'accueil de grands événements sportifs, à l'instar de ceux qui existent déjà : meetings internationaux d'athlétisme de Villeneuve d'Ascq et de Liévin, « classiques » cyclistes comme Paris-Roubaix et Gand-Wevelgem, matches des championnats de football de Ligue 1 française et belge (Kortrijk, Waregem, Lille, Lens et Valenciennes évoluent à ce niveau pour la saison 2010-2011), etc.

Dans ce contexte stimulant, l'offre en équipements sportifs s'est développée et permet la pratique des activités les plus diverses du niveau amateur au niveau professionnel. De grands équipements ont été créés récemment ou sont en cours de réalisation comme les stades de Lille et de Valenciennes, le nouveau vélodrome de Roubaix ou les centres nautiques de Béthune et de Tourcoing. Ils viennent compléter l'offre des équipements existants comme le stade Bollaert à Lens et l'Arena stade couvert à Liévin. D'autres équipements tels qu'un palais omnisports ou un stade d'eaux vives devraient prochainement venir étoffer l'offre du territoire au service de ses grandes équipes et pour l'accueil de grandes manifestations.

Avec la qualité de ses équipements et de ses sportifs, le territoire bénéficie de la forte implication de ses clubs et associations et de son public. Le soutien à la candidature olympique de Lille, ou à de nouveaux événements comme la route du Louvre, témoignent du soutien que peut apporter le territoire au service de la dynamique sportive.

Het MGL gaat prat op een groot aantal topatleten en sportploegen van een hoog niveau, tal van trainingcentra en zeer veel nationale en regionale clubs. Tevens heeft de regio de mogelijkheid grote sportevenementen in te richten die vergelijkbaar zijn met die welke ze reeds organiseert: de internationale atletiekmeetings van Villeneuve d'Ascq en Liévin, « klassieke » wielervedstrijden zoals Parijs-Roubaix en Gent-Wevelgem, Franse en Belgische kampioenschappen voetbal Liga 1 (Kortrijk, Waregem, Lille, Lens en Valenciennes evolueren naar dit niveau voor het seizoen 2010-2011), enz.

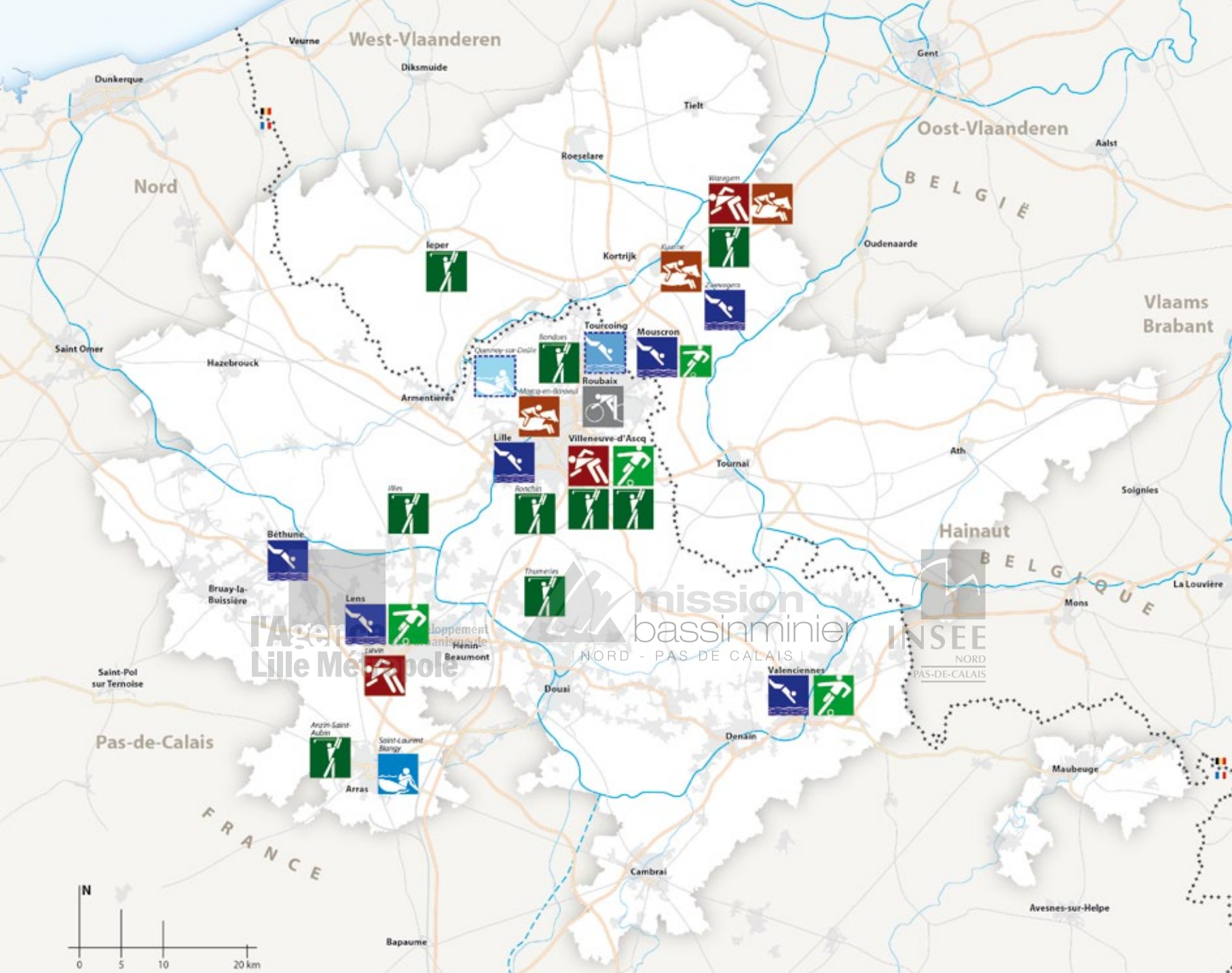
In een dergelijke stimulerende omgeving neemt het aanbod aan sportmogelijkheden, zowel op professioneel als amateurniveau, alleen maar toe. Recent werden grote sportinfrastructuren aangelegd. Andere infrastructures zoals de stadions van Lille en van Valenciennes, het nieuwe velodroom van Roubaix of de watersportcentra van Béthune en van Tourcoing zijn momenteel in opbouw om te pronken naast de reeds bestaande sportcentra zoals het stadion Bollaert in Lens en het overdekt Arenastadion in Liévin. Met de aanleg van een omnisportcentrum en een watersportstadion zal het gebied in de toekomst nog meer sporten kunnen aanbieden en tevens de thuisbasis zijn voor grote sportevenementen.

Dankzij zijn uitstekende sportinfrastructuur en zijn topatleten zijn zowel de clubs en verenigingen als het grote publiek zeer betrokken bij de sportbeleving binnen het MGL. De vraag voor deelname aan de Olympische Spelen, of aan nieuwe sportevenementen zoals de « route du Louvre » getuigen van de grote interesse die er in het gebied leeft ten opzichte van het ganse sportgebeuren.

The LMA boasts a large number of top-drawer athletes and teams, several training centres and myriad nationwide or regional clubs. There is also a genuine potential to host major sports events comparable with those already available: international athletic meetings in Villeneuve d'Ascq and Liévin, « classic » cycle races such as Paris-Roubaix and Ghent-Wevelgem, French and Belgian first league football championship games (Kortrijk, Waregem, Lille, Lens and Valenciennes are operating at this level during the 2010-2011 season), etc.

This is the challenging environment in which the sports facilities have been developed for amateur and professional sports activities. Major facilities have been created recently or are now being created, such as the stadiums in Lille and Valenciennes, the new velodrome in Roubaix and the water sports centres in Béthune and Tourcoing, on top of those already available, such as the Bollaert stadium in Lens and the Arena covered stadium in Liévin. Other facilities in the offing, such as a sports complex and a white water stadium, will boost the region's services for major teams and increase and enhance the capacity to host major events.

The region's excellent facilities and top-rate athletes are the reasons cited for the heavy involvement of its clubs and associations and the general public. The support for Lille's Olympic bid and for new events, such as the « route du Louvre », are a reflection of the assistance the region may lend to the dynamic sports scene.

L'Agence
Lille Métropole

mission
bassinminier

INSEE
NORD
PAS-DE-CALAIS

Piscine - avec bassin de 50 m |
Zwembaden - met een 50-meterbad |
Swimming pools - with 50 m pool

Piscine - avec bassin de 50 m en projet |
Zwembaden - met een 50-meterbad gepland |
Swimming pools - with 50 m pool planned

Vélodrome |
Velodroom |
Velodrome

Stade d'athlétisme - plus de 5 000 places |
Atletiekstadion - meer dan 5 000 plaatsen |
Athletics stadium - over 5 000 places

Stade de football - Aire de grand jeu - plus de 20 000 places |
Voetbalstadion - Ruimte voor competitiespelen
Meer dan 20 000 plaatsen |
Football stadium - Areas for large competitions
Over 20 000 places

Stade de football - Aire de grand jeu - entre 10 000
et 20 000 places |
Voetbalstadion - Ruimte voor competitiespelen
Tussen 10 000 en 20 000 plaatsen |
Football stadium - Areas for large competitions
Between 10 000 and 20 000 places

Hippodrome |
Hippodroom |
Hippodrome

Golf - golf 18 trous et plus |
Golf - golf 18 holes en + |
Golf - 18 holes and + golf course

Stade d'eaux vives |
Ondiep water |
White water stadium

Stade d'eaux vives en projet |
Ondiep water gepland |
White water stadium planned

..... Frontière | Grens | Border

Sources | Bron | Source: ADULM - LMCU (2009)

De grands équipements de congrès et d'exposition

Indrukwekkende conferentiezalen en tentoonstellingsruimten

Major conference and exhibition facilities

La situation de l'AML, son accessibilité, son poids démographique et son dynamisme en font un lieu privilégié de rencontres à vocation économique, sociale ou ludique. Le territoire dispose aujourd'hui, pour les accueillir, d'équipements de congrès et d'exposition modernes et performants, pour la plupart répartis sur un axe nord / sud, le long des grands axes de transports.

Au premier rang, figure Lille Grand Palais situé au cœur d'Euralille à proximité des deux gares lilloises. Cet équipement regroupe sous le même toit un palais des congrès, un centre d'expositions et une grande salle de spectacle (Zénith), les trois pouvant fonctionner en synergie. Autre équipement de première importance par la taille, mais aussi par le nombre des manifestations qu'il accueille : Kortrijk Xpo possède un espace de congrès qui peut être associé à ses six halls d'exposition. Cette possibilité de combiner expositions et congrès est aussi offerte par les centres d'expositions de Douai (Gayant Expo), d'Arras (Artois Expo) et de Tournai (Tournai Expo).

Outre ces grands équipements, l'AML est dotée d'une multitude d'équipements publics ou privés pouvant accueillir des rencontres et des manifestations professionnelles ou culturelles de tailles très diverses. La tendance actuelle au renforcement de la coordination entre ces différents équipements, et au développement de partenariats avec d'autres structures équivalentes des métropoles voisines (Bruxelles en particulier) devrait permettre d'accroître le rôle de l'AML comme point de rencontre de l'Europe du Nord-Ouest.

De ligging van het MGL, zijn toegankelijkheid en groot bevolkingsaantal evenals de dynamiek die er heerst, maken het gebied tot een bevoorrechte ontmoetingsplaats voor allerlei ludieke, sociale en economische activiteiten. Hiervoor beschikt het gebied over een aantal moderne en functioneel ingerichte congreszalen en tentoonstellingsruimten die vooral op de noord/zuidas, langs de belangrijkste transportwegen gesitueerd zijn.

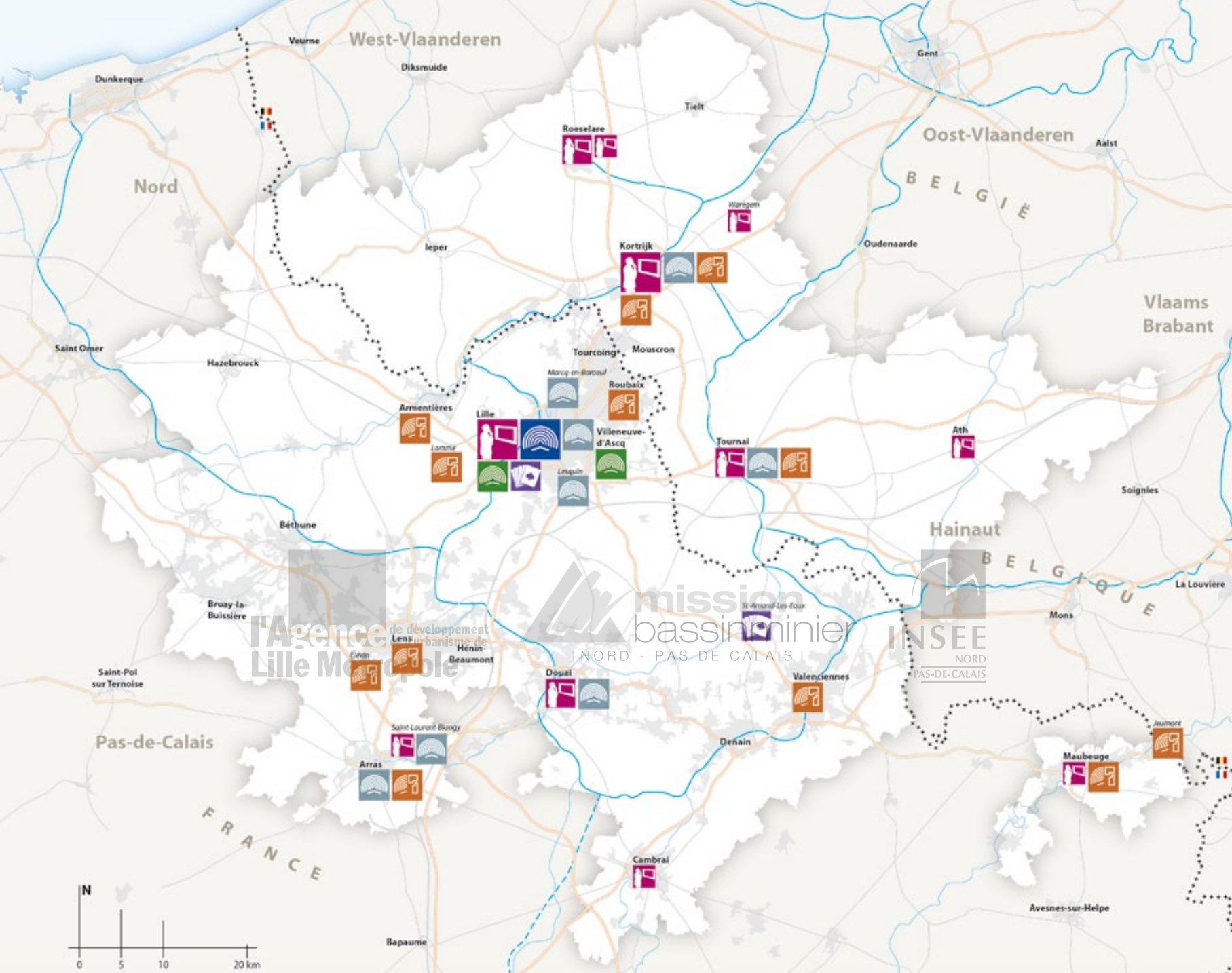
Als eerste dient hier het Rijselse « Grand Palais » vermeld, dat zich in het hart van Euralille, nabij de twee stations van Lille, bevindt. Onder hetzelfde dak huizen een congrespaleis, een tentoonstellingsruimte en een grote spektakelzaal (Zénith) die onderling kunnen samenwerken. Van grote betekenis, zowel door zijn omvang als door het aantal evenementen die er georganiseerd worden, is Kortrijk Xpo waar er zes tentoonstellingshallen zijn. Andere plaatsen waar zowel tentoonstellingen als congressen plaatsvinden zijn de tentoonstellingscentra van Douai (Gayant Expo), Arras (Artois Expo) en Doornik (Doonik Expo).

Naast deze grote centra beschikt het MGL ook over tal van openbare of privérúimten waar er plaats is voor professionele of culturele meetings en events van allerlei omvang. De huidige trend naar een betere samenwerking tussen de verschillende ruimten onderling en naar meer partnerships met andere gelijkaardige centra in de naburige grootsteden (vooral Brussel) zal de rol van het MGL als ontmoetingscentrum in Noordwest Europa alleen maar versterken.

Owing to the LMA's location, accessibility, the size of its population and its vitality, it offers premium locations for business, social or fun-oriented meetings. The LMA now has modern and performing conference and exhibitions facilities to accommodate these activities, with most of them being located on a north/south axis, along the main transport routes.

Heading the list is the Grand Palais in Lille, located in the centre of Euralille, a stone's throw from the two city's main stations. This entity offers a conference centre, an exhibition centre and a large theatre (Zénith) under one roof, such that the three serve to complement each other's activities. Another giant venue able to host several events: Kortrijk Xpo has conference facilities that may be combined with six exhibition halls. This exhibition-cum-conference capacity is also on offer from the exhibition centres in Douai (Gayant Expo), Arras (Artois Expo) and Tournai (Tournai Expo).

Apart from major facilities, the LMA has a huge array of public and private facilities able to accommodate big or small trade or cultural meetings and events. The current trend towards a more effective coordination of the various facilities and forging partnerships with other similar systems in neighbouring metropolitan areas (notably Brussels) should help to boost the LMA's status as a hub for North-West Europe.

Centre d'expositions | Tentoonstellingscentra | Exhibitions centres

Surface d'exposition indoor |
Indoor tentoonstellingsruimte |
Indoor exhibition area

- Supérieure ou égale à 20 000 m² |
Met meer dan of gelijk aan 20 000 m² |
20 000 m² or more
- Entre 10 000 et 20 000 m² |
Tussen 10 000 en 20 000 m² |
Between 10 000 and 20 000 m²
- Entre 2 500 et 10 000 m² |
Tussen 2 500 en 10 000 m² |
Between 2 500 and 10 000 m²

Espace de congrès et de conférences | Congresruimten en conferentiezalen |

Congress and conferences spaces
(Configuration "théâtre" minimale de 300 places pour la salle principale) |
("Theater" ruimte met minimum 300 plaatsen in de hoofdzal) |
("Theatre" layout with a minimum of 300 places for the main hall)

- Palais des Congrès |
Congrespaleis |
Exhibition and conference centre
- Espaces de congrès |
Congreszalen |
Congress spaces
- Centres de conférences |
Conferentiecentra |
Conference centres
- Lieux atypiques |
Atypische plaatsen |
Atypical venues
- Casinos |
Casino's |
Casinos

***** Frontière | Grens | Border

Sources | Bron | Source: ADULM - LMCU (2009)

Des capacités d'hébergement touristique diversifiées

Een gevarieerd aanbod aan toeristenverblijven

A variety of tourist accommodation

En 2006, l'AML comptait plus de 1800 structures d'hébergement, soit environ 55 000 lits pour accueillir les touristes.

L'hôtellerie (27 000 lits) et les résidences de tourisme (2 000 lits), qui représentent environ 20% des structures et 50% des lits, se concentrent dans les villes pour répondre à la demande du tourisme d'affaires (individuel et collectif) et à celle, plus locale, du tourisme urbain attiré par le patrimoine et l'offre culturelle (Arras, Lille, Tournai, Kortrijk ou Ieper).

Le camping compte pour moins du tiers des lits (plus de 16 000). Concentrés dans les territoires à dominante rurale (la Flandre, la Vallée de la Sensée ou les Parcs Naturels), les terrains sont surtout fréquentés par une clientèle locale pendant les week-ends et les vacances. Une offre de camping de haut standing reste sans doute à développer pour répondre à l'évolution de la demande d'hébergement de plein air.

Lié au tourisme d'agrément (culture, loisirs ou nature), l'hébergement chez l'habitant (gîtes, meublés et chambres d'hôtes) représente plus de 4 500 lits (8,5% de la capacité totale de l'AML). A l'origine plus présente en zone rurale, cette offre se développe aujourd'hui fortement en ville.

Enfin, l'AML offre près de 2 000 lits en hébergement collectif et 3 000 lits pour la jeunesse. Ces deux catégories d'hébergement sont particulièrement présentes dans la partie flamande de l'AML et plus lacunaires côté français.

In 2006 telde het MGL 1800 verblijfplaatsen of ongeveer 55 000 bedden voor het onthaal van toeristen.

Hotels (27 000 bedden) en toeristenverblijven (2 000 bedden), die goed zijn voor ongeveer 20% van de verblijven en 50% van de bedden, zijn vooral in de steden te vinden. Ze spelen in op de vraag vanuit het zakentoeerisme (individueel en collectief) en, meer lokaal, het stadstoerisme met het patrimonium en het culturele aanbod als aantrekkingspolen (Arras, Lille, Tournai, Kortrijk of Ieper).

Minder dan een derde (meer dan 16 000) verblijft op kampeerreinen. Deze bevinden zich in de meer landelijke gebieden (in Vlaanderen, la Vallée de la Sensée of natuurparken) en worden vooral in de weekends en de vakanties door lokale mensen bezocht. Om aan de stijgende vraag naar overnachtingen in open lucht te voldoen is de ontwikkeling van een luxecamping zonder twijfel een must in de toekomst.

Wat het recreatietoerisme betreft (cultuur, vrijetijd of natuur), is een verblijf bij de lokale bevolking (Bed & Breakfasts, bemeubelde kamers en gastenverblijven) goed voor meer dan 4 500 bedden (8,5% van de totale capaciteit van het MGL). Hoewel dit soort verblijven vooral in de landelijke gebieden voorkomt, stijgt het aanbod sterk in de steden.

Tenslotte telt het MGL bijna 2 000 bedden in vakantiewoningen en 3 000 bedden voor de jeugd. Deze verblijfsaccommodatie komt vooral voor in het Vlaamse gedeelte van het MGL en is minder aanwezig aan Franse zijde.

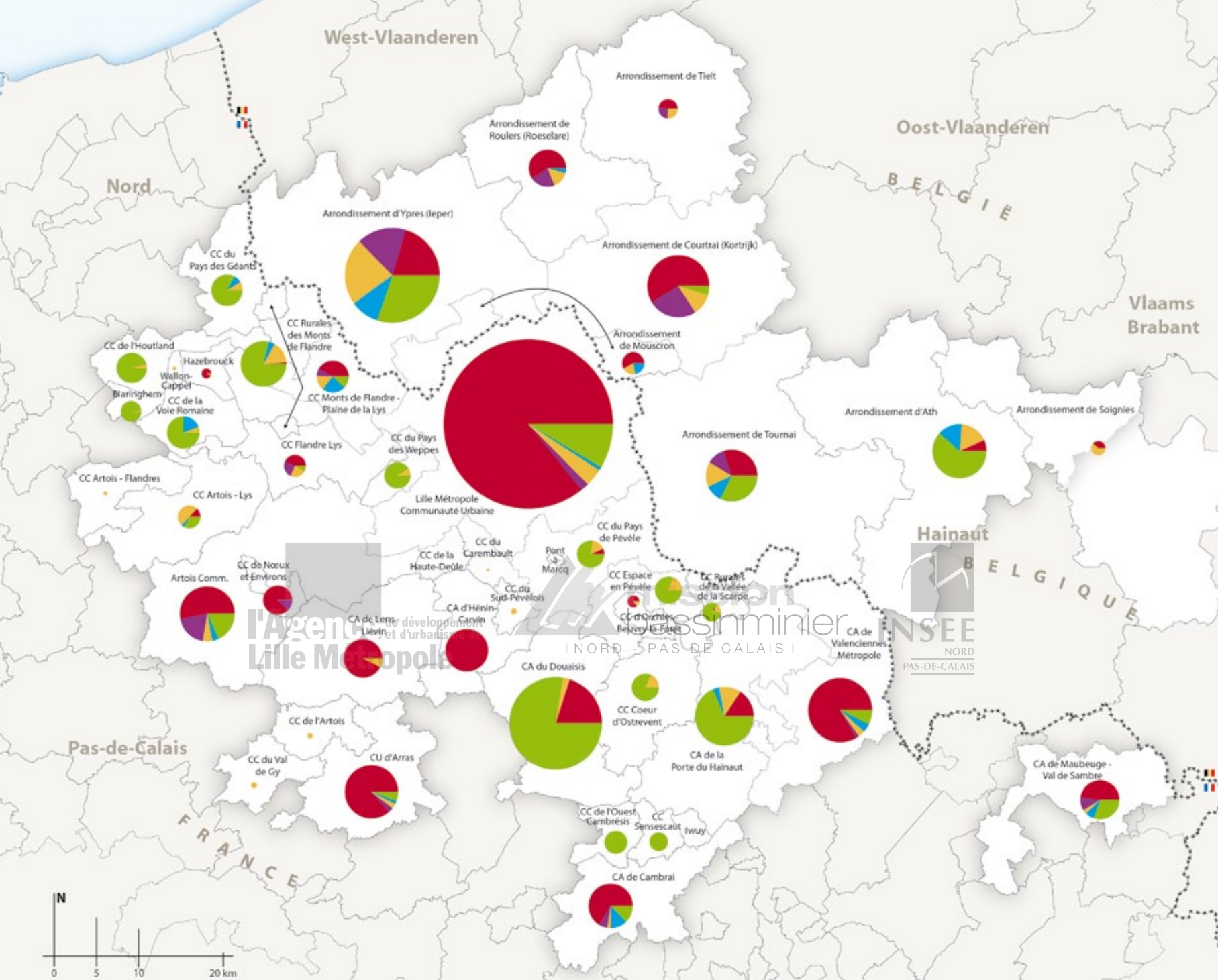
The LMA had over 1,800 accommodation facilities to offer in 2006, or 55,000 beds for tourists.

Hotels (27,000 beds) and tourists residences (2,000 beds), accounting for roughly 20% of the facilities and 50% of the beds, are focused in the towns and cities to cater for the business tourism demand (individual and group) and for the more locally based urban tourism focused on heritage and culture (Arras, Lille, Tournai, Kortrijk and Ypres).

Camping facilities account for one-third of the beds (over 16,000). Concentrated in predominantly rural areas (Flanders, Sensée Valley or the natural parks), the locations mainly attract local people during weekends and holiday periods. Top-quality camping facilities obviously still have to be developed to meet the increasing demand for outdoor accommodation.

Related to pleasure tourism (culture, recreation or nature), homestay accommodation (lodgings, furnished and guest rooms) account for over 4,500 beds (8.5% of the LMA's overall capacity). More predominantly rural to start with, these facilities are now being extensively developed in the urban environment.

Lastly, the LMA provides nearly 2,000 beds within a collective accommodation framework and 3,000 beds for young people. These two categories of accommodation are especially prevalent in the Flemish part of the LMA and less prevalent on the French side.

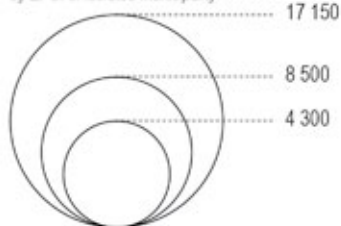

Type d'hébergement | Soorten logies | Type of accommodation

	Hôtellerie / Résidences de tourisme
Hotels / Toeristische verblijven
Hotels / Tourist residences		Hébergement collectif
Collectieve verblijfscentra
Collective accommodation
	Jeunesse Jeugd Youth		Camping
Campings
Camping
	Hébergement chez l'habitant
Overnachtingen bij bewoners
Homestay accommodation		

Capacité d'hébergement | Capaciteit logies | Accommodation capacity
En nombre de lits | In aantal bedden | By number of beds

B : par arrondissement | per arrondissement | by district
F : par EPCI ou commune isolée | per EPCI of op zichzelf staande gemeente |
by EPCI or isolated municipality

***** Frontière | Grens | Border

Un pays (re)devenu vert... (Opnieuw) groen... A region that has become green (again)...

L'histoire industrielle de l'AML et la présence d'un habitat dense, souvent directement lié aux entreprises, ont donné naissance au cliché de «pays noir» parfois encore associé au territoire. Cette assimilation ignore la qualité et la diversité de son patrimoine naturel et paysager. Dans un espace demeuré largement rural, des milliers d'hectares de friches ont pourtant été replantés, en particulier dans le bassin minier devenu ainsi un réel pays vert.

L'AML compte cinq parcs naturels régionaux, dont le plus ancien de France (Scarpe-Escaut), et de nombreux parcs et jardins remarquables (parc du château de Beloeil, parc Yourcenar dans les Monts de Flandres, etc.). De nombreuses bases de loisirs sont également disséminées sur le territoire; certaines tirent parti de son passé industriel, comme les sites requalifiés des Argales (terril de Rieulay) ou Loisinord à Noeux-les-Mines. Des créations contemporaines comme le Parc de la Deûle et son jardin Mosaic, le parc des Iles à Drocourt ou le musée de plein air de Villeneuve d'Ascq viennent renforcer une offre de grands espaces de loisirs jusqu'ici insuffisante pour une population de près de 3,8 millions d'habitants.

Le territoire est également doté d'un centre thermal (St-Amand-les-Eaux). Cette offre de loisirs est complétée par deux parcs zoologiques côté français (les zoos de Lille et de Maubeuge) et, sur le territoire belge, un parc animalier (Pairi Daiza) et un parc d'attraction (Bellewaerde), tous deux très fréquentés.

Het industrieel verleden van het MGL, de hoge bevolkingsdichtheid die er met de industriële en economische activiteit gepaard gaat, geven het gebied nog vaak het cliché mee een «zwart land» te zijn. Door deze associatie worden echter de kwaliteit en diversiteit van het natuurlijk erfgoed en landschap over het hoofd gezien. In dit in hoofdzaak landelijk gebied werden nochtans duizenden hectaren bar land opnieuw gecultiveerd (vooral in het mijnbekkengebied) om het opnieuw een «groen» aspect te geven.

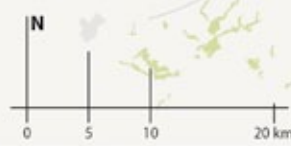
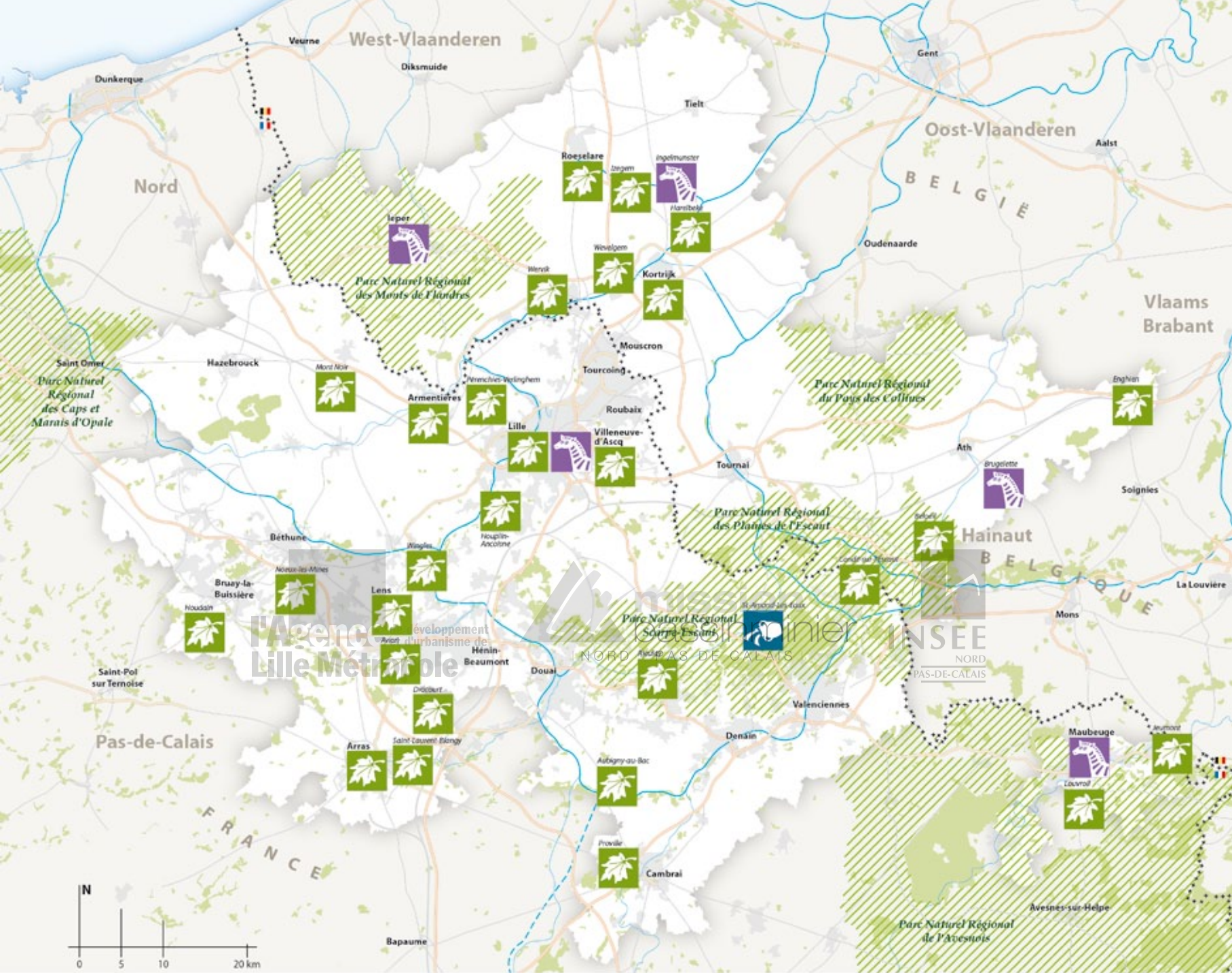
Het MGL telt vijf regionale natuurparken waarvan de oudste zich in Frankrijk bevindt (Scarpe-Schelde), en tal van opmerkelijke parken en tuinen (park van het Kasteel van Beloeil, park Yourcenar in het Westvlaams Heuvelland, enz.). In de regio zijn er tevens veel recreatieparken; sommige tonen hun industrieel verleden zoals de sites van Argales (terril van Rieulay) of Loisinord in Noeux-les-Mines. Nieuwigheden zijn le Parc de la Deûle en de mozaiektuin, le parc des Iles in Drocourt of het streekmuseum van Villeneuve d'Ascq die, ondanks hun bijdrage tot de uitbreiding van de grote recreatiegebieden, nog niet aan de vraag van een bevolking van 3,8 miljoen inwoners kunnen voldoen.

De regio heeft ook een spa (St-Amand-les-Eaux). Voorts zijn er in het gebied nog twee dierentuinen aan Franse zijde (de zoo van Lille en de zoo van Maubeuge) en aan Belgische zijde, een dierenpark (Pairi Daiza) en een attractiepark (Bellewaerde) die beide zeer in trek zijn.

The LMA's industrial past and dense residential area often directly linked to industrial activities have given rise to the «black country» image sometimes associated with the region, thus overlooking the quality and diversity of the natural heritage and landscape. In an area that has remained predominantly rural, thousands of ha of waste land have been replanted, particularly in the mining district, to turn it into an authentic green area.

The LMA has five regional natural parks, including the oldest one in France (Scarpe-Escaut), and innumerable outstanding parks and gardens (Beloeil castle park, Yourcenar park on the Hills of Flanders, etc.). Several leisure centres are also located in the region. Some exploit their industrial past, such as the upgraded sites in Argales (Rieulay spoil pile) or Loisinord in Noeux-les-Mines. Contemporary creations, such as Deûle Park and its Mosaic garden, the Drocourt «parc des Iles» and the Villeneuve d'Ascq rural life museum, add to the provision of large recreational areas, which has hitherto been inadequate for a population of nigh-on 3.8 million people.

The region also has a spa (St-Amand-les-Eaux). The leisure opportunities are backed up by two zoos on the French side (Lille and Maubeuge zoos) and, within Belgium, an animal park (Pairi Daiza) and an amusement park (Bellewaerde), both of which are popular destinations.

- Tourisme thermal | Kuuroorden | Spa-based tourism
- Principaux parcs et bases de loisirs | Belangrijkste parken en recreatiegebieden | Main parks and outdoor recreational areas
- Espaces boisés | Beboste ruimte | Wooded areas

- Parcs et espaces naturels remarquables | Opvallende parken en natuurgebieden | Outstanding nature parks and areas
- Zoo et parc d'attraction | Zoo en attractiepark | Zoo and recreational park

..... Frontière | Grens | Border

N.B.: un pictogramme peut représenter plusieurs éléments |
 N.B.: een pictogram stelt soms meerdere elementen voor |
 N.B.: a pictogram may represent several components

Un réseau dense d'équipements de spectacle

Een rijk aanbod aan spektakelzalen

An extensive network of entertainment facilities

L'AML est dotée d'un grand nombre d'équipements de spectacle, cinémas et théâtres, mais également de centres culturels dont les « maisons Folie »¹ héritées de Lille 2004 capitale européenne de la Culture. La densité de ces équipements et la qualité de leurs programmations contribuent activement au développement de l'offre de représentations et la possibilité de création. Certains équipements, tels que La Condition Publique à Roubaix ou l'île Buda à Kortrijk, sont devenus des lieux de production et de diffusion majeurs.

Depuis 30 ans, Régions, Communautés, Départements et communes de l'AML ont fait un effort considérable d'investissement en faveur de la culture, particulièrement de la musique et du spectacle vivant. De grandes salles de concert ont été créées (Zénith à Lille, Gayant Expo à Douai) et un réseau dense de salles plus petites et plus spécialisées s'est développé. Dans le même temps, les théâtres historiques étaient rénovés (Arras, Kortrijk, Béthune) et de nouvelles salles ouvertes (Hippodrome à Douai, Phénix à Valenciennes et prochainement le Métaphone à Oignies). En outre ces équipements sont d'importants centres de création; citons parmi tant d'autres l'Orchestre National de Lille, l'Opéra, l'Atelier Lyrique, les Ballets du Nord, le Théâtre du Nord, Culture Commune ou le Manège accueillant troupes et artistes de grande renommée.

L'AML est également riche de structures de formation (conservatoires, écoles de musique, de danse, etc.) dont certaines dispensent un enseignement de très haut niveau comme les conservatoires de Lille et de Douai ou Le Fresnoy - Studio National des arts contemporains - à Tourcoing.

1-Installées dans des bâtiments anciens comme d'anciennes usines, les maisons folie sont des lieux de création, d'exposition, de concerts, etc.

Binnen het MGL zijn er een groot aantal spektakelzalen, cinema's en theaters maar ook cultuurcentra waaronder de « maisons Folie »¹ die opgericht werden toen Lille in 2004 Europese Cultuurhoofdstad was. Het rijke aanbod aan zalen en de kwaliteit van de programmatis dragen actief bij tot de ontwikkeling van het aanbod aan voorstellingen en de creatieve mogelijkheden. Bepaalde culturele zalen zoals de Condition Publique in Roubaix of l'île Buda in Kortrijk, zijn toonaangevende productie en distributiehuizen geworden.

Sedert 30 jaar hebben de regio's, gemeenschappen, departementen en gemeenten van het MGL aanzienlijk in cultuur geïnvesteerd, meer bepaald in de muziek en het levend spektakel. Grote concertzalen werden gebouwd (Zénith in Lille, Gayant Expo in Douai) en een dicht netwerk van kleinere en meer gespecialiseerde zalen werd opgericht. Tegelijkertijd werden de historische theatergebouwen gerenoveerd (Arras, Kortrijk, Béthune) en gingen nieuwe zalen open (Hippodrome in Douai, Phénix in Valenciennes en binnenkort Métaphone in Oignies). Deze zalen zijn ook belangrijke creatieve centra; vermeldenswaardig hier zijn onder meer l'Orchestre National de Lille, l'Opéra, l'Atelier Lyrique, les Ballets du Nord, le Théâtre du Nord, Culture Commune of le Manège die zeer gerenommeerde groepen en artiesten verwelkomen.

Het MGL kan bogen op een aanzienlijk aantal opleidingscentra (conservatoria, muziek- en dansscholen enz.). In sommige hiervan zoals de conservatoria van Lille en Douai of Le Fresnoy - Studio National des arts contemporains - in Tourcoing, genieten studenten een opleiding op zeer hoog niveau.

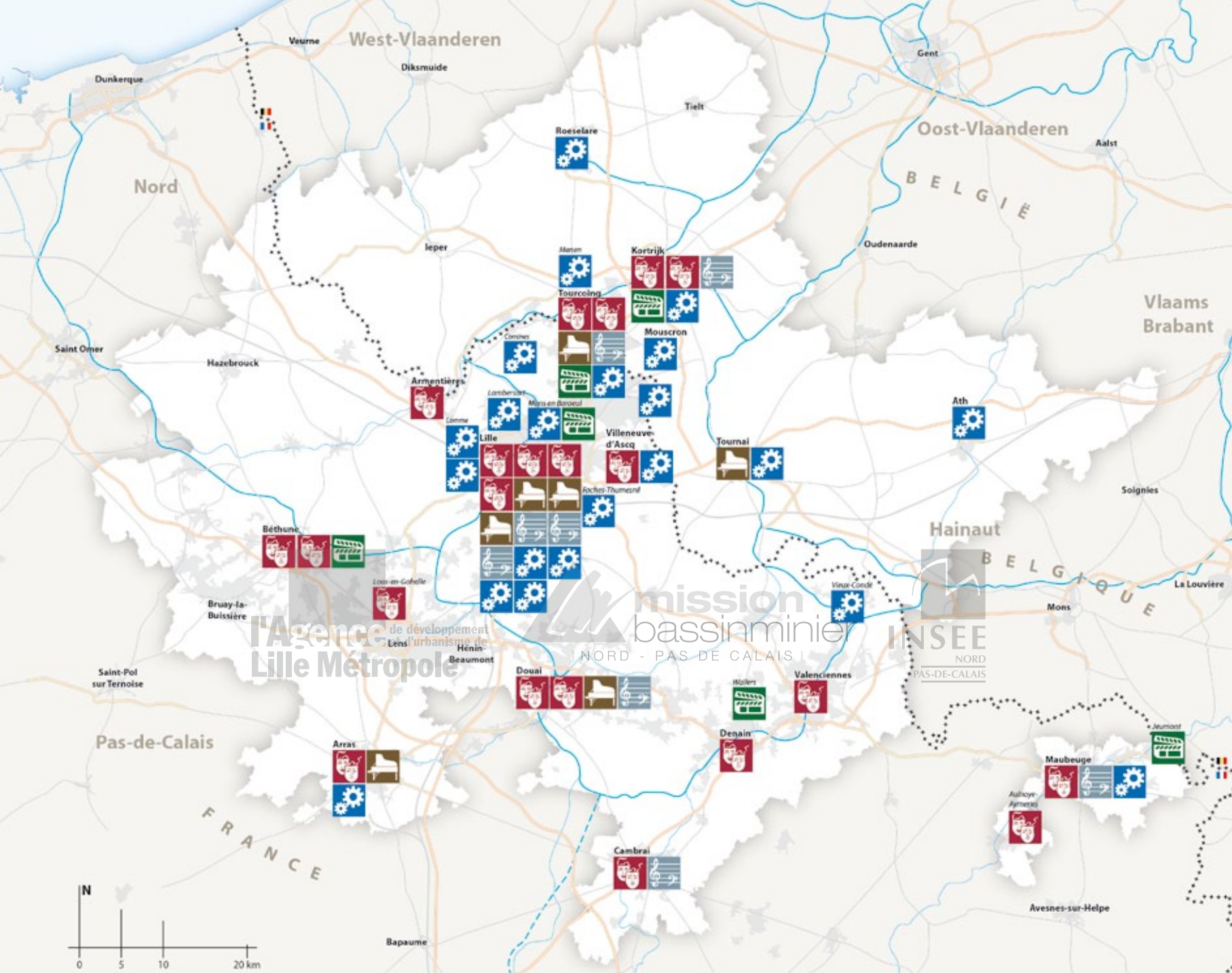
1-Oude fabrieken of plaatsen waar artistieke creaties werden opgezet.

As well as a wide range of entertainment, cinema and theatre facilities, the LMA also offers several arts centres, including the so-called « maisons folies »¹, a legacy from Lille 2004, the European Capital of Culture. The high number of facilities and the outstanding quality of their programmes are making an active contribution to the effort to boost the performances and creative opportunities on offer. Certain facilities, such as the « La Condition Publique » in Roubaix and L'île Buda in Kortrijk, have become major production and distribution venues.

The LMA's regions, communities, departments (départements) and municipalities have done their utmost over the last 30 years to invest heavily in cultural activities, particularly music and live performance. Key concert halls have been created (Zénith in Lille, Gayant Expo in Douai) and a closely-knit network of smaller and more specialist halls have been opened. This process has coincided with the refurbishment of the historical theatres (Arras, Kortrijk, Béthune) and the opening of new venues (Hippodrome in Douai, Phénix in Valenciennes and, soon, the Métaphone in Oignies). These facilities also operate as key centres of creative activity, examples of which include the Lille National Orchestra, the Opéra, the Atelier Lyrique, the Ballets du Nord, the Théâtre du Nord, Culture Commune and Manège, which all play host to some of the most highly rated troupes and performers.

The LMA also has a wealth of training opportunities (conservatoires, music schools, dance schools, etc.) some of which provide top-rate instruction, such as the conservatoires in Lille and Douai and Le Fresnoy - National Contemporary Arts Studio - in Tourcoing.

1-Folly or crazy houses taking the form of old buildings, such as factories, farms or breweries, which become cultural stages, for theatre, dance, music and exhibitions.

mission bassin minier INSEE
 NORD - PAS-DE-CALAIS

- Théâtre, centre dramatique, danse |
 Theater, centra voor dramaturgie, dans |
 Theatre, repertory theatre, dance
- Musique classique, art lyrique |
 Klassieke muziek, lyrische kunst |
 Classical theatre, lyrical arts
- Autres musiques |
 Andere muziek |
 Other music

- Images / vidéo / cinéma |
 Beelden / Video / Cinema |
 Images / Video / Cinema
- Centre pluriculturel |
 Multiculturele centra |
 Multicultural centre

..... Frontière | Grens | Border

Des musées prestigieux *Prestigieuze musea* *Distinguished museums*

L'AML se distingue par le nombre et l'importance de ses musées, en particulier de ses musées d'art, certains largement parmi les grands musées européens par la qualité de leurs espaces et de leurs collections, comme le Palais des Beaux-Arts de Lille ou le LAM - Musée d'art moderne à Villeneuve d'Ascq. L'ouverture prochaine du Louvre-Lens dotera le territoire d'un pôle de rayonnement d'échelle internationale. Ces grands équipements s'inscrivent dans un réseau très dense de musées de notoriété nationale (La Piscine à Roubaix ou le Musée des Beaux-Arts de Valenciennes, parmi d'autres encore, à Arras, Cambrai, Douai, Kortrijk, Tourcoing ou Tournai) dont les chefs d'œuvre et les expositions temporaires attirent le public bien au-delà de l'AML.

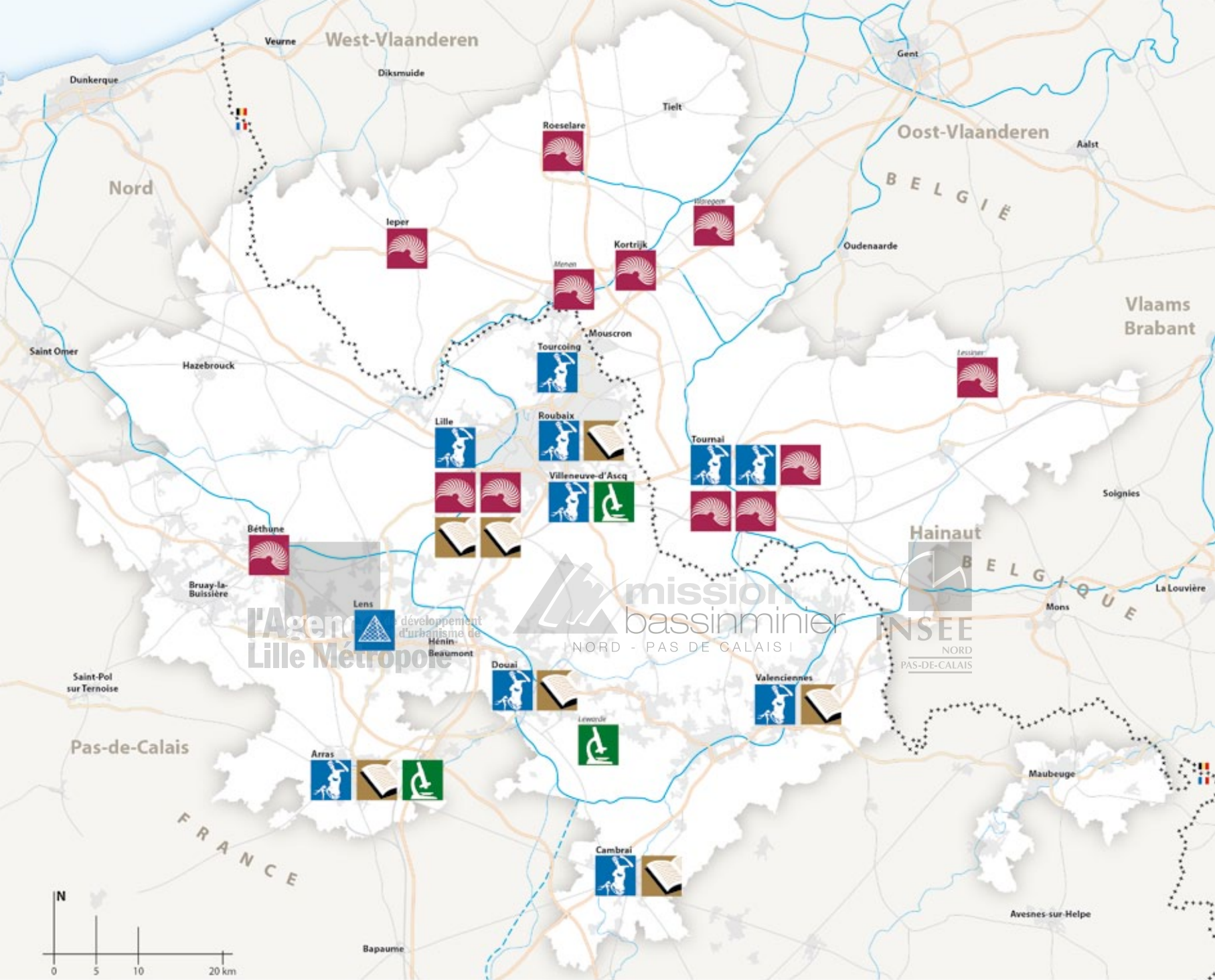
De grands musées dédiés à la mémoire sont aussi présents sur le territoire tels « In Flanders Fields » à Ieper sur la 1ère guerre mondiale ou le Centre historique minier à Lewarde; d'autres musées préservent le patrimoine - comme le musée de plein air de Villeneuve d'Ascq ou le musée d'ethnologie régionale de Béthune - ou les techniques - comme le musée du Lin à Kortrijk ou celui du Jacquard à Roubaix. D'autres ont une vocation plus scientifique comme le Musée d'histoire naturelle de Lille, le Forum des sciences de Villeneuve d'Ascq ou Cité Nature à Arras. Certaines bibliothèques et centres d'archives, comme les Archives Départementales de Lille ou les Archives du Monde du Travail de Roubaix possèdent d'importants fonds patrimoniaux qui recèlent des œuvres inestimables, textes, dessins et manuscrits enluminés.

Het MGL onderscheidt zich door heel wat indrukwekkende musea. Dankzij de kwaliteit van de ruimten en collecties behoren sommige kunstmusea zonder twijfel tot de grote Europese musea, zoals bijvoorbeeld het Paleis voor Schone Kunsten in Lille of het LAM - Musée d'art moderne in Villeneuve d'Ascq. De opening weldra van het Louvre-Lens zal het gebied een internationale uitstraling geven. Deze faciliteiten maken alle deel uit van een zeer dicht netwerk van nationaal bekende musea (La Piscine in Roubaix of het Musée des Beaux-Arts in Valenciennes, en nog in Arras, Cambrai, Douai, Kortrijk, Tourcoing of Doornik) waar meesterwerken en tijdelijke tentoonstellingen een publiek aantrekken dat van ver buiten het gebied van het MGL komt.

Het gebied telt ook een aantal geschiedkundige musea zoals « In Flanders Fields » in Ieper over de Eerste Wereldoorlog of het historisch Mijncentrum in Lewarde; andere musea tonen het patrimonium - zoals het streekmuseum van Villeneuve d'Ascq of het regionaal etnografisch museum van Béthune - of zijn gewijd aan de techniek zoals het Vlasmuseum in Kortrijk of dat van Jacquard in Roubaix. Voorts zijn er de musea die meer wetenschappelijke ontwikkelingen belichten zoals het Musée d'histoire naturelle de Lille, het Forum des sciences van Villeneuve d'Ascq of Cité Nature in Arras. Binnen het MGL zijn er tevens bibliotheken en archiefcentra zoals de Archives Départementales van Lille of de Archives du Monde du Travail van Roubaix die belangrijke erfgoedfondsen bezitten met œuvres van onschatbare waarde, teksten, tekeningen en met miniaturen versierde manuscripten.

The LMA is characterised by the large number of high-status museums, not least those focused on art collections. It ranks alongside all the other key European regions for the size of its art museums and the impeccable stature of the exhibition spaces and collections. Examples are the Lille Centre for Fine arts and the LAM - Villeneuve d'Ascq Modern Art Museum. The forthcoming launch of the Louvre-Lens will provide the region with an international focal point. These major facilities are part of a closely-knit network of museums with a strong international presence (the Roubaix Swimming Baths, the Valenciennes Fine Arts Museum, and others in Arras, Cambrai, Douai, Kortrijk, Tourcoing and Tournai). The masterpieces and temporary exhibitions of these museums attract visitors from well beyond the LMA.

The region also boasts key museums commemorating the past, such as « In Flanders Fields » in Ypres, focusing on the First World War, and the History of Mining Centre in Lewarde. There are museums dedicated to heritage, such as the rural life museum in Villeneuve d'Ascq and the regional ethnography museum in Béthune - or technology - such as the Linen Museum in Kortrijk or the Jacquard Museum in Roubaix. Others are more focused on science, such as the Natural History Museum in Lille, the Science Forum in Villeneuve d'Ascq or Cité Nature in Arras. Certain libraries and archive centres, such as the Lille Departmental Archives and the Roubaix World of Work Archives, house major historical resources containing valuable works, texts, drawings and illuminated manuscripts.

Principaux musées d'art |
Belangrijkste kunstmusea |
Main art museums

Autres musées importants |
Andere belangrijke musea |
Other key museums

Bibliothèques avec fonds patrimoniaux |
Bibliotheken met erfgoedcollecties |
Libraries with heritage collections

Louvre-Lens |
Louvre-Lens |
Louvre-Lens

Centre de culture scientifique et technique |
Centrum voor Wetenschap, Techniek en Cultuur |
Centre of Scientific and Technical Culture

***** Frontière | Grens | Border

Une culture urbaine très ancienne

Een zeer oude stadscultuur

An urban culture that goes back a long way

Au-delà de leurs différences, les territoires de l'AML partagent une longue histoire commune. Du IXe au XIIe siècle un développement urbain exceptionnel s'y est produit, créant les villes de Lille, leper, Douai ou Valenciennes et faisant entrer Arras, Tournai et Cambrai dans le cercle des plus grandes villes d'Europe. Cet essor s'est accompagné de la création d'une culture urbaine spécifique dont témoignent beffrois, halles, béguinages et hospices. Même à la campagne, l'essor technique et démographique a entraîné une prospérité dont attestent abbayes, «censes» (fermes) et demeures aristocratiques.

Si nombre de chefs d'œuvre ont disparu, le territoire conserve un patrimoine riche dont des monuments de notoriété internationale comme la cathédrale de Tournai, les halles d'Ieper ou certains beffrois; d'autres, comme les places d'Arras, mériteraient d'être mieux reconnus. L'essentiel du patrimoine est cependant plus modeste et consiste en ensembles urbains préservés ou restaurés comme le Vieux Lille, les centres d'Ieper, d'Arras, et pour partie de Tournai, mais aussi le béguinage de Kortrijk, certains quartiers de Cambrai ou de Valenciennes, les centres de Condé ou d'Ath, ou les rives de la Scarpe à Douai. Les villes de Lille, Cambrai et Roubaix sont reconnues Villes d'Art et d'Histoire et l'agglomération de Lens-Liévin a obtenu le label Pays d'Art et d'Histoire.

Soulignant encore sa valeur, une part significative de cet héritage culturel comme la Citadelle d'Arras, le béguinage de Kortrijk, la Cathédrale de Tournai et quelques-uns des beffrois, fêtes populaires et géants que compte le territoire est aujourd'hui reconnue par l'UNESCO.

Ondanks hun onderlinge verschillen, delen de gebieden van het MGL een lange gemeenschappelijke geschiedenis. Van de 9e tot de 12e eeuw kwam een uitzonderlijke stadsontwikkeling tot stand met steden zoals Lille, Ieper, Douai of Valenciennes gevolgd door Arras, Doornik en Cambrai die tot de grootste steden van Europa uitgroeiden. Deze stadsgroei ging gepaard met het ontstaan van een specifieke stadscultuur die tot uiting komt in de vele beforten, hallen, begijnhoven en hospices. Zelfs op het platteland brachten de technologische en demografische vooruitgang een welvaart die duidelijk blijkt uit de talrijke abdijen, «censes» (boerderijen) en aristocratische huizen.

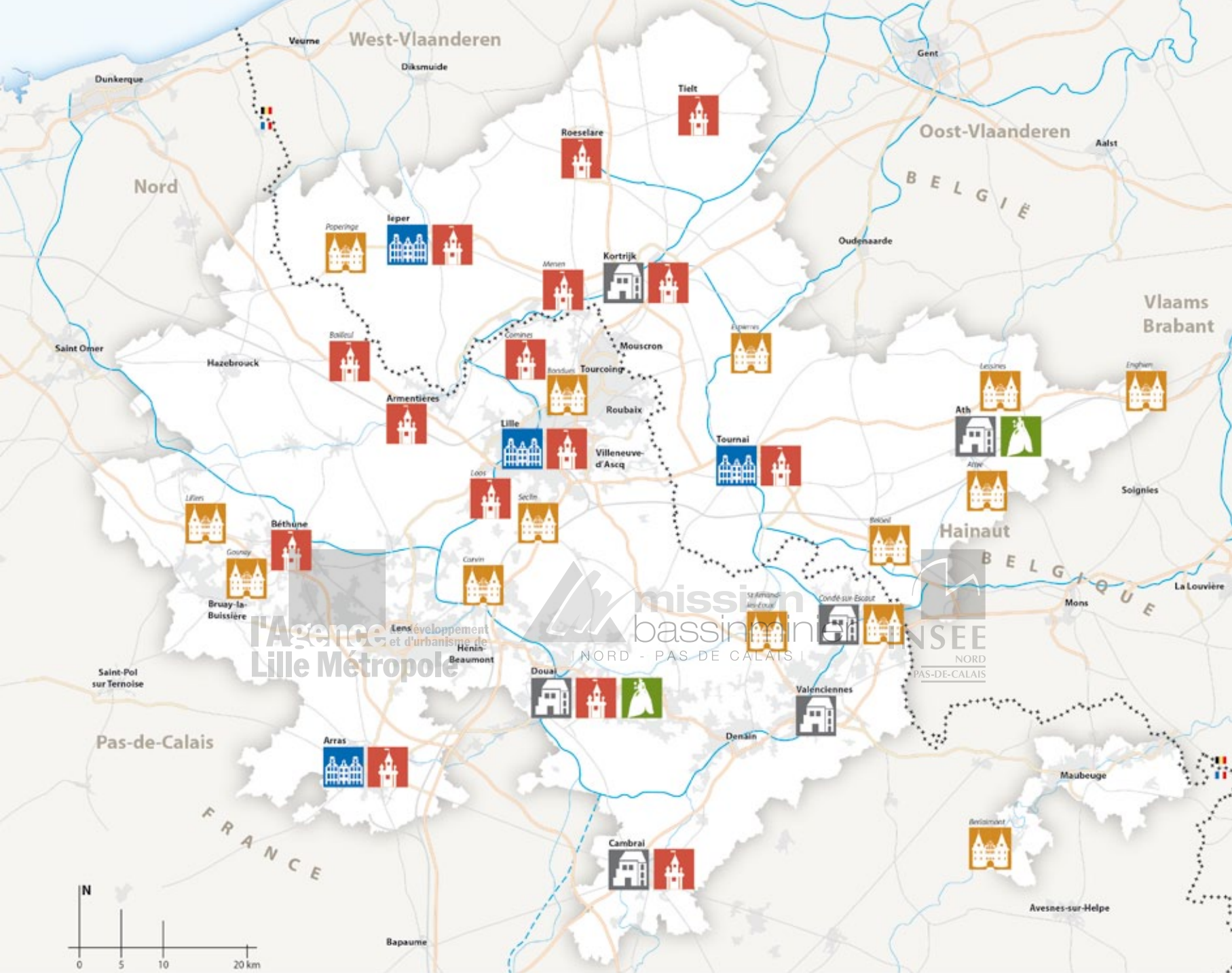
Veel meesterwerken zijn reeds verdwenen. Toch kan het gebied bogen op een rijk erfgoed met monumenten van internationale bekendheid zoals de kathedraal van Doornik, de hallen van Ieper, of bepaalde beforten; andere plekken zoals de pleinen van Arras zijn wat miskend en verdienen een grotere belangstelling. Het grootste deel van het erfgoed is eerder bescheiden en bestaat uit een aantal beschermde of geres taureerde stadsdelen zoals Oud Rijsel (le Vieux Lille), de stadscentra van Ieper, Arras, en gedeeltelijk ook Doornik maar ook het begijnhof van Kortrijk, bepaalde wijken van Cambrai of van Valenciennes, de centra van Condé en Ath, of de oevers van de rivier de Scarpe in Douai. De steden Lille, Cambrai en Roubaix zijn erkende Steden van Kunst en Geschiedenis en de agglomeratie Lens-Liévin ontving het kwaliteitslabel Streek van Kunst en Geschiedenis.

Om het belang ervan nog extra in de verf te zetten, is een aanzienlijk deel van dit cultureel erfgoed zoals de citadel van Arras, het begijnhof van Kortrijk, de kathedraal van Doornik, een aantal beforten en populaire festivals in het gebied vandaag erkend door de UNESCO.

Whatever their differences, the LMA districts share a longstanding history. What can only be described as unique is the form the urban development process took between the 9th and the 12th centuries, thus giving rise to the cities of Lille, Ypres, Douai and Valenciennes, while Arras, Tournai and Cambrai were admitted into the company of the major European cities. This development coincided with the creation of a specific urban culture, as reflected in the beffries, halls, beguine convents and hospices. Even in the countryside the prodigious developments in technology and the significant level of growth in the size of the population created a great deal of prosperity to which the abbays, «censes» (farms) and aristocratic residencies bear witness.

A large number of masterpieces have disappeared but the region retains a rich heritage, including internationally renowned monuments, such as Tournai Cathedral, the Ypres halls and certain beffries. Others, such as the squares in Arras, deserve to be better known. Most of the heritage is, nonetheless, on a more modest scale, comprising protected or restored urban complexes, such as Old Lille, the centres of Ypres, Arras, and, to some extent, Tournai, plus the beguine convent in Kortrijk, certain districts of Cambrai and Valenciennes, the centres of Condé and Ath, and the banks of the River Scarpe in Douai. The cities of Lille, Cambrai and Roubaix are acknowledged as being Cities of Art and History and the urban centre of Lens-Liévin has gained the status of an Area of Art and History.

Further underscoring its importance, the bulk of this cultural heritage, such as the Arras Citadel, the beguine convent in Kortrijk, Tournai Cathedral and certain beffries, popular festivals and giants in the region, are now recognised by UNESCO.

- Ensembles urbains anciens majeurs |
Grote oude stadscentra |
Old major urban centres
- Autres ensembles urbains anciens |
Andere oude stadscentra |
Other old urban centres
- Autres monuments anciens importants |
Andere belangrijke oude monumenten |
Other key old monuments

- Patrimoine classé UNESCO |
Door UNESCO erkend erfgoed |
UNESCO-listed heritage
- Patrimoine immatériel classé UNESCO |
Door UNESCO erkend onroerend erfgoed |
UNESCO-listed intangible heritage

..... Frontière | Grens | Border

N.B.: un pictogramme peut représenter plusieurs éléments |
N.B.: een pictogram stelt soms meerdere elementen voor |
N.B.: a pictogram may represent several components

Un territoire convoité : fortifications et lieux de mémoire

Een begeerd gebied: vestingplaatsen en cultureel geheugen

An eagerly sought region: fortifications and sites of history

Région de passage, terre prospère, pays de l'«entre deux», l'AML a de tous temps attiré les convoitises et servi de champ de bataille à la France et ses voisins. Le tracé de la frontière actuelle, totalement artificiel, résulte de l'arrêt mis à conquête par Louis XIV des «Pays-Bas espagnols». Les guerres des siècles suivants ne l'ont pas modifié.

La protection de cette frontière a été une préoccupation constante dont témoignent les vestiges de fortifications conçues par Vauban sous Louis XIV ou Séré de Rivières à la fin du XIXe siècle. Nombre d'initiatives visent à mettre en valeur ce patrimoine dont l'importance est de mieux en mieux reconnue.

Mais, ce sont les guerres du XXe siècle qui ont le plus fortement marqué le territoire; les destructions ont été massives lors du premier conflit mondial dont la ligne de front traversait le territoire d'Ieper à Arras et Cambrai. Il en reste aujourd'hui de nombreux cimetières militaires, monuments, et musées qui attirent de nombreux visiteurs venant notamment des pays du Commonwealth dont provenait la plupart des troupes alliées combattant sur ce front: nécropole Nationale de Notre Dame de Lorette, «Menin Gate» à Ieper, carrières Wellington à Arras, Mémorial canadien de Vimy, etc. Nombre de villes ont aussi été partiellement détruites lors de la deuxième guerre mondiale comme à Tournai, Valenciennes, Béthune ou Maubeuge.

C'est cependant la population qui le plus souffert des deux conflits mondiaux: famines lors de la première guerre ou encore exactions des occupants comme lors de la deuxième guerre à Arras, Courrières ou Ascq, au fort de Bondues et à la prison de Loos.

Het MGL heeft als overgangsgebied en welvarende regio met «een centrale ligging» steeds de aandacht getrokken en is vaak het toneel van conflicten geweest voor Frankrijk en de buurlanden. De huidige, volledig artificiële grens, is het resultaat van de plannen van Louis XIV om de «Spaanse Nederlanden» te veroveren. De oorlogen in de eeuwen nadien hebben deze grens niet gewijzigd.

De bescherming van deze grens bleef een voortdurende bekommernis wat blijkt uit de overblijfselen van de vestingen gebouwd door Vauban onder Louis XIV of Séré de Rivières aan het eind van de 19e eeuw. Tal van initiatieven zijn reeds genomen om dit erfgoed, dat meer en meer erkend wordt, te verbeteren.

Het zijn evenwel de oorlogen in de 20e eeuw die hun stempel op het gebied gedrukt hebben; tijdens de Eerste Wereldoorlog vonden massale vernielingen plaats waar de frontlinie het gebied van Ieper doorkruiste tot Arras en Cambrai. Vandaag blijven er nog tal van militaire kerkhoven, monumenten en musea die vooral bezocht worden door bezoekers uit het Gemenebest wiens geallieerden vchten aan dit front: het nationaal kerkhof van Notre Dame de Lorette, «Menin Gate» in Ieper, carrières Wellington in Arras, het Canadees monument van Vimy, enz. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden ook veel steden gedeeltelijk vernield zoals Doornik, Valenciennes, Béthune of Maubeuge.

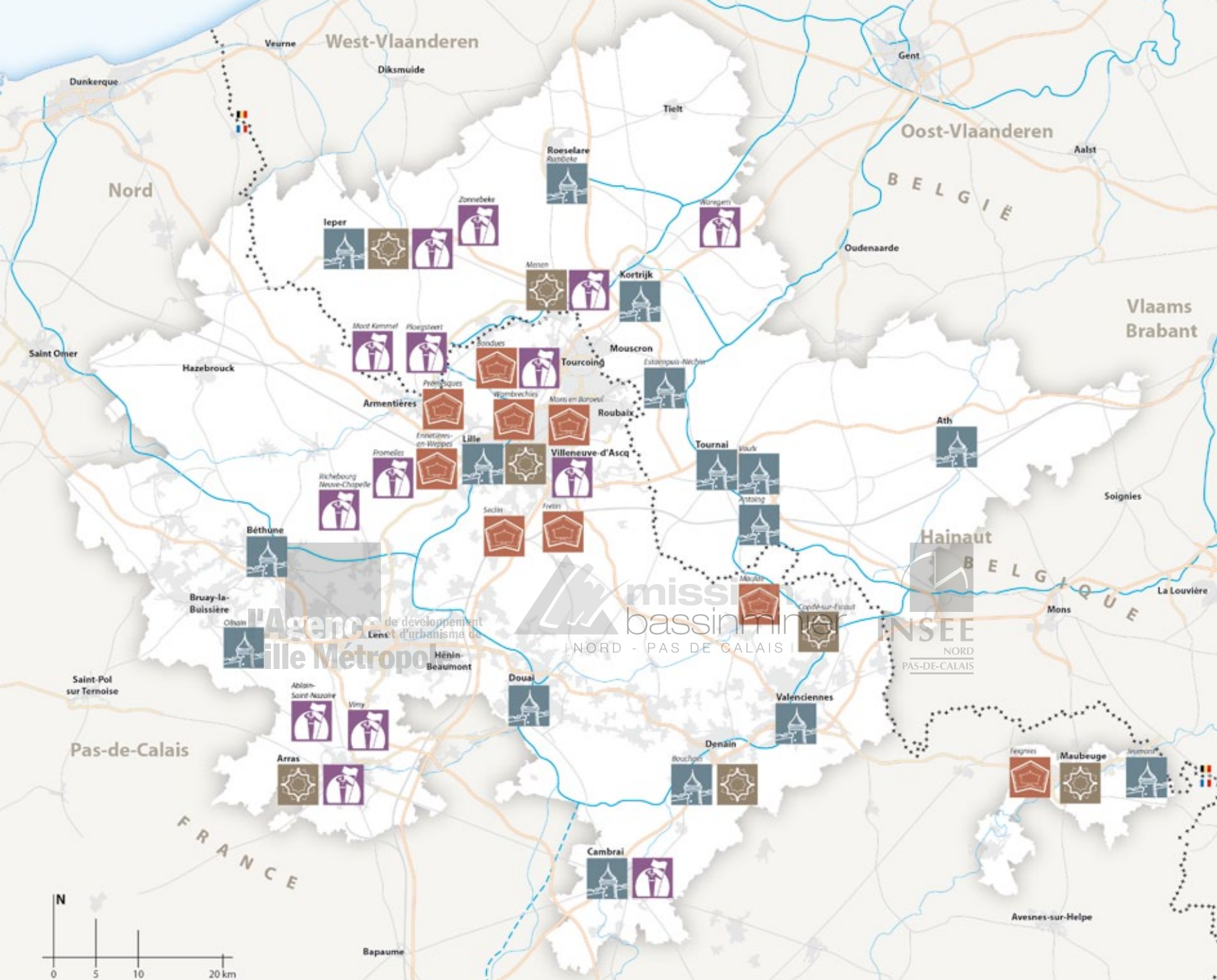
Uiteindelijk heeft vooral de bevolking het meest geleden tijdens de beide Wereldoorlogen: hongersnood in de Eerste Wereldoorlog en de wreedheden van de bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog bijvoorbeeld in Arras, Courrières en Ascq, het fort van Bondues en in de gevangenis van Loos.

A gateway region, a land of prosperity, an «in between country» area, the LMA has long excited covetous desires and been used as a battlefield for France and its neighbours. The present completely artificial border is the outcome of Louis XIV's plans to conquer the «Spanish Netherlands» being brought to a halt. The border has not been altered since that time, despite the many wars that followed down the centuries.

The constant concern to protect this border is reflected in the remnants of the fortifications created by Vauban under Louis XIV and Séré de Rivières in the late 19th century. A whole host of initiatives have been launched to promote this heritage whose importance is being increasingly recognised.

The wars that made the biggest impact on the region are those that broke out in the 20th century. Huge damage was wreaked during the First World War, whose frontline crossed the territory from Ypres to Arras and Cambrai. The numerous military cemeteries, monuments and museums that punctuate the area today draw large numbers of visitors, mainly from the Commonwealth countries, from which most of the allied forces fighting on this front came: the National Notre Dame de Lorette necropolis, «Menin Gate» in Ypres, the Wellington Quarry in Arras, the Canadian Memorial in Vimy, etc. Tournai, Valenciennes, Béthune and Maubeuge are just three of the many cities and towns that were partially destroyed during the Second World War.

Nonetheless, it was the people who suffered the most during the two world wars. Examples are the famines that swept through the region during the first one and the abuses committed by the occupying forces during the second one in Arras, Courrières and Ascq, at Bondues fort and Loos prison.

 Châteaux forts et fortifications urbaines |
Kastelen en stadsvestingen |
Castles and urban fortifications

Les grands systèmes défensifs |
Belangrijkste defensiesystemen |
The major defensive systems

 Système Vauban (XVII^eS) |
Systeem Vauban (XVII^eS) |
Vauban system (XVII^eS)

 Système Séré de Rivières (XIX^eS) |
Systeem Séré de Rivières (XIX^eS) |
Séré de Rivières system (XIX^eS)

 Tourisme de mémoire 1ère et 2ème Guerre Mondiales |
Erfgoedtoerisme – 1ste en 2de Wereldoorlog |
Remembrance tourism – 1st and 2nd World Wars

***** Frontière | Grens | Border

N.B.: un pictogramme peut représenter plusieurs éléments |
N.B.: een pictogram stelt soms meerdere elementen voor |
N.B.: a pictogram may represent several components

Sources | Bron | Source: ADULM - LMCU (2009)

Un territoire refaçonné par l'aventure industrielle

Een door de industrie gevormde regio

A region remoulded by industry

L'AML a connu un développement industriel très massif et précoce. Au Moyen-Âge déjà, le territoire est connu pour la qualité de ses productions, surtout textiles, mais c'est au début du XIXe siècle que mécanisation, progrès scientifiques et esprit d'entreprise entraînent une diversification et un accroissement considérable de la production et l'essor de très grandes entreprises. Dès les années 1820, des usines de plus en plus vastes s'édifient entourées par des quartiers ouvriers accueillant une main d'œuvre sans cesse croissante. Pendant les décennies suivantes se créent équipements, ouvrages d'arts et autres services que requiert cette croissance économique et urbaine. Lille et surtout Roubaix, Tourcoing et Mouscron connaissent ainsi un essor fulgurant avant 1914. Kortrijk et Roeselare connaîtront une croissance, à bien des égards, comparable, au XXe siècle.

Au sud, le paysage est profondément marqué par l'histoire minière qui commence avec la découverte de la houille, en 1720 près de Condé (Compagnie des mines d'Anzin). D'abord limitée au Valenciennois et au Douaisis, l'extraction s'étend au XIXe siècle d'Oignies à Auchel. Petit à petit, cités minières, terrils, « carreaux de fosses », cokeries ou centrales thermiques remodelent totalement le paysage et la culture d'un territoire qui ne se distinguait guère auparavant de ses voisins.

Textile et charbon ne résument cependant pas l'aventure industrielle. Le territoire est aussi caractérisé par la sidérurgie dans le Valenciennois et le bassin de la Sambre, l'exploitation des carrières dans le Tournaisis, l'industrie chimique autour de Douai et de Lille et, partout, par la présence de différentes formes d'agro-industrie : brasseries, sucreries, minoteries, etc. Bien que fortement marqué par l'industrie, le territoire de l'AML n'en reste pas moins très agricole.

Aujourd'hui, au-delà des sites de production, tout le tissu urbain de l'AML porte l'empreinte de ce glorieux passé industriel moteur du développement des villes, et les traces de l'émulation entre patronat et municipalités très tôt conquises par le mouvement ouvrier. En témoignent bâtiments publics, hôpitaux, écoles, ou églises, mais aussi un habitat ouvrier, partout présent sur le territoire, avec les courées, corons et autres cités (cités pavillonnaires, cités jardins ou cités modernes) et les autres ensembles de logements sociaux.

En dépit des destructions massives dues aux guerres puis à la fermeture des puits, l'héritage minier constitue une richesse de l'AML peu à peu identifiée et reconnue. Elle est aujourd'hui valorisée par la démarche d'inscription du bassin minier au patrimoine mondial. Le patrimoine textile, celui des « châteaux de l'industrie », souvent ingénieusement réutilisé, ponctue toujours le paysage urbain de l'AML. Ce remarquable héritage industriel est en particulier valorisé dans quelques grands sites tels le centre historique minier à Lewarde ou les archives du Monde du Travail à Roubaix.

L'AML conserve également de cette période un important patrimoine immatériel, lié au brassage des populations et basé sur des valeurs communes de simplicité, de solidarité, et de convivialité à l'origine de traditions bien vivantes notamment dans la pratique du sport et de la musique.

Het Metropolaan Gebied Lille heeft een massale en vroegtijdige industriële ontwikkeling gekend. Reeds in de Middeleeuwen was het gebied vermaard om de kwaliteit van zijn producten, voornamelijk in de textiel. Vooral in het begin van de 19^e eeuw hebben de mechanisatie, wetenschappelijke vooruitgang en ondernemingsgeest tot een diversificatie en aanzienlijke toename van de productie geleid en de groei van zeer grote ondernemingen bevorderd. Sinds de jaren 1820 werden steeds grotere fabrieken gebouwd met daarrond arbeiderswijken die huisvesting boden aan de toenemende arbeidersklasse. De volgende decennia ontstonden allerlei faciliteiten, structuren en diensten om aan deze economische groei en stadsuitbreiding tegemoet te komen. Lille en vooral Roubaix, Tourcoing et Mouscron kenden een grote expansie vóór 1914. Kortrijk en Roeselare vertoonden een vergelijkbare groei maar dan vooral in de 20e eeuw.

In het zuiden wordt het landschap sterk gekenmerkt door het mijnverleden. De mijnbouw begon met de ontdekking van steenkool in 1720 nabij Condé (Compagnie des mines d'Anzin). Aanvankelijk beperkte de steenkoolontginning zich tot Valenciennois en Douaisis maar breidde tijdens de 19e eeuw uit van Oignies naar Auchel. Mijnsteden, terrils, « mijnschachten », cokesfabrieken en elektriciteitscentrales overheersten stilaan het landschap en de cultuur van een gebied dat ooit nauwelijks te onderscheiden was van de omliggende gebieden.

Niet alleen textiel en steenkool verklaren het industriële avontuur van dit gebied. In Valenciennois en het bassin van de Sambre is er ook de staalnijverheid, in Tournaisis de ontginning van delfstoffen, een chemische industrie rond Douai en Lille en verder zijn er, vooral ook verschillende vormen van agro-industrie: brasserieën, snoepgoedzaken, meelfabrieken, enz. Bovendien wordt er, naast de industriële activiteiten die in het gebied alom aanwezig zijn, in het MGL nog volop aan landbouw gedaan.

Als je verder kijkt dan deze productievevestigingen, merk je dat het stadsweefsel van het MGL de stempel draagt van dit indrukwekkend industrieel verleden als motor van de stadsontwikkeling maar dat het ook de sporen toont van de wedijver tussen de ondernemers en gemeenten die zeer vroeg in handen was van de arbeidersbeweging. Dit blijkt uit de openbare gebouwen, hospitalen, scholen en kerken maar ook uit de talrijke arbeiderswoningen in het gebied, met de « courées » (kleine huizen rond een binnenkoer), de mijnwerkerswijken, andere steden (residentiële wijken, tuinsteden en moderne steden) en diverse sociale woonwijken.

Ondanks de massieve vernielingen door de oorlogen en nadien de sluiting van de putten betekent het mijnbouwverleden een enorme rijkdom voor het MGL die stilaan herkend en erkend wordt. Vandaag ligt een dossier klaar om het Mijnbekkengebied in te schrijven op de Unesco-lijst van het Werelderfgoed wat een extra waardering aan het gebied zou geven. Ook het textielvergoed, van de « industriekastelen », dat vaak op een vindingrijke manier een nieuwe functie kreeg, maakt nog steeds deel uit van het stadslandschap van het MGL. Schitterende voorbeelden van dit opmerkelijk erfgoed zijn vooral te zien in een aantal grote sites zoals het Historisch Mijncentrum in Lewarde of het Nationaal Centrum voor de Archieven van de Arbeidswereld in Roubaix.

Het MGL heeft uit deze periode tevens een belangrijk immaterieel erfgoed overgehouden. Dit erfgoed komt tot uiting in de vermenging van de bevolking en in gemeenschappelijke waarden zoals eenvoud, solidariteit en samenhang die aan de basis liggen van levende tradities, vooral in de beoefening van de sport en de muziek.

The LMA's large-scale development occurred very early on. In fact as early as the middle ages, when the region was famed for its high-quality goods, particularly textiles. However, it was in the early 19th century that mechanisation, scientific progress and the entrepreneurial spirit propelled the process leading to diversification and a tremendous increase in production plus the development of major companies. Bigger and bigger factories were built in the 1820s, surrounded by working class neighbourhoods providing homes for the ever-expanding labour force. Various facilities, structures and other services were created during the following decades to underpin this economic and urban expansion. Lille, and more particularly Roubaix, Tourcoing and Mouscron, grew by leaps and bounds before 1914. Kortrijk and Roeselare witnessed a level of growth that was similar in many respects in the 20th century.

The landscape in the south was deeply affected by its mining past, which began when coal was discovered near Condé (Compagnie des mines d'Anzin) in 1720. The mining activities were initially confined to Valenciennois and Douaisis but spread from Oignies to Auchel in the 19th century. Mining towns, slagheaps, pits, coking plants and power stations gradually reshaped the landscape and culture of a region that was barely distinguishable from its neighbours once upon a time.

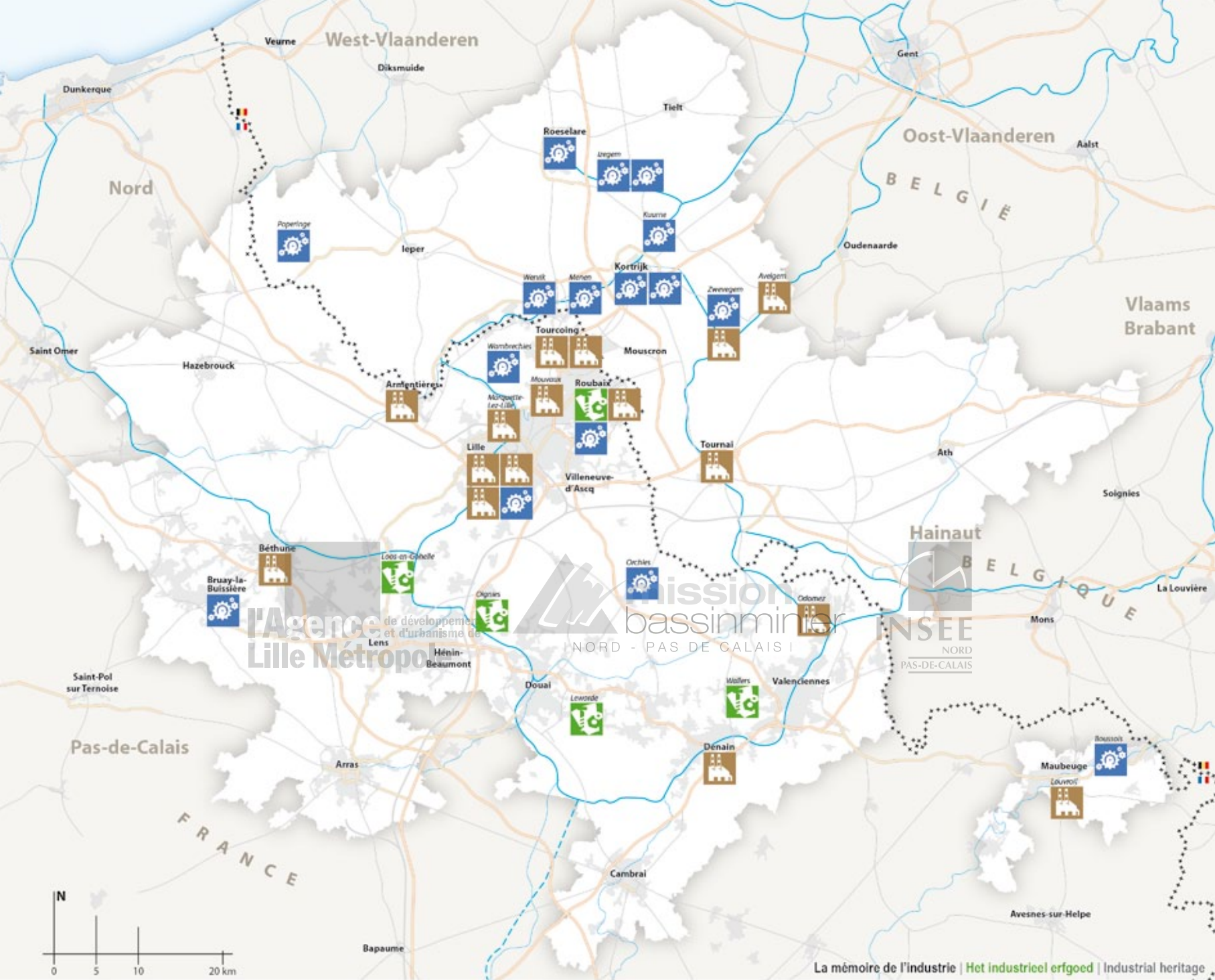
However, there is more to this industrial enterprise than just textiles and coal. Other defining features of the region are steelmaking in Valenciennois and the Sambre area, quarrying activities in Tournais, the chemical industry in Douai and Lille and the omnipresent agri-industry in all its different forms, such as breweries, sugar mills and flour mills. The LMA region may have been deeply marked by industry but farming activities still loom large.

Nowadays, looking beyond the production sites, the LMA's entire urban fabric bears the stamp of this glorious industrial past, the engine behind the development of the cities, the signs of the competition between the employers and municipalities conquered early on by the workers' movement. This is underscored not only by the public buildings, hospitals, schools and churches but also by the omnipresent dwellings for workers, with the courées & coronas¹ and other housing estates (residential suburbs, garden cities and modern housing estates) and the other social housing estates.

In spite of the huge damage wreaked by war and then the closing of the pits, the mining heritage is gradually being identified and recognised as a rich asset for the LMA. Its status is nowadays being enhanced by the process for having the mining area included on the world heritage list. The textile heritage, the « castles of industry », often cleverly repurposed, is still very much part of the LMA landscape. Examples of the way this outstanding industrial heritage is being showcased at a few major sites are the Lewarde Mining History Centre and the Roubaix World of Work Archives.

The LMA also retains from this epoch a major intangible heritage related to the mingling of populations and based on the shared values of simplicity, solidarity, and social interaction that underlie traditions that are still very much alive, particularly in the case of sports and musical activities.

1- Small houses built around enclosed courtyard - coron in mining towns and courées in textile towns.

Principaux sites de la mémoire industrielle |
Belangrijkste sites van het industrieel erfgoed |
Key industrial heritage sites

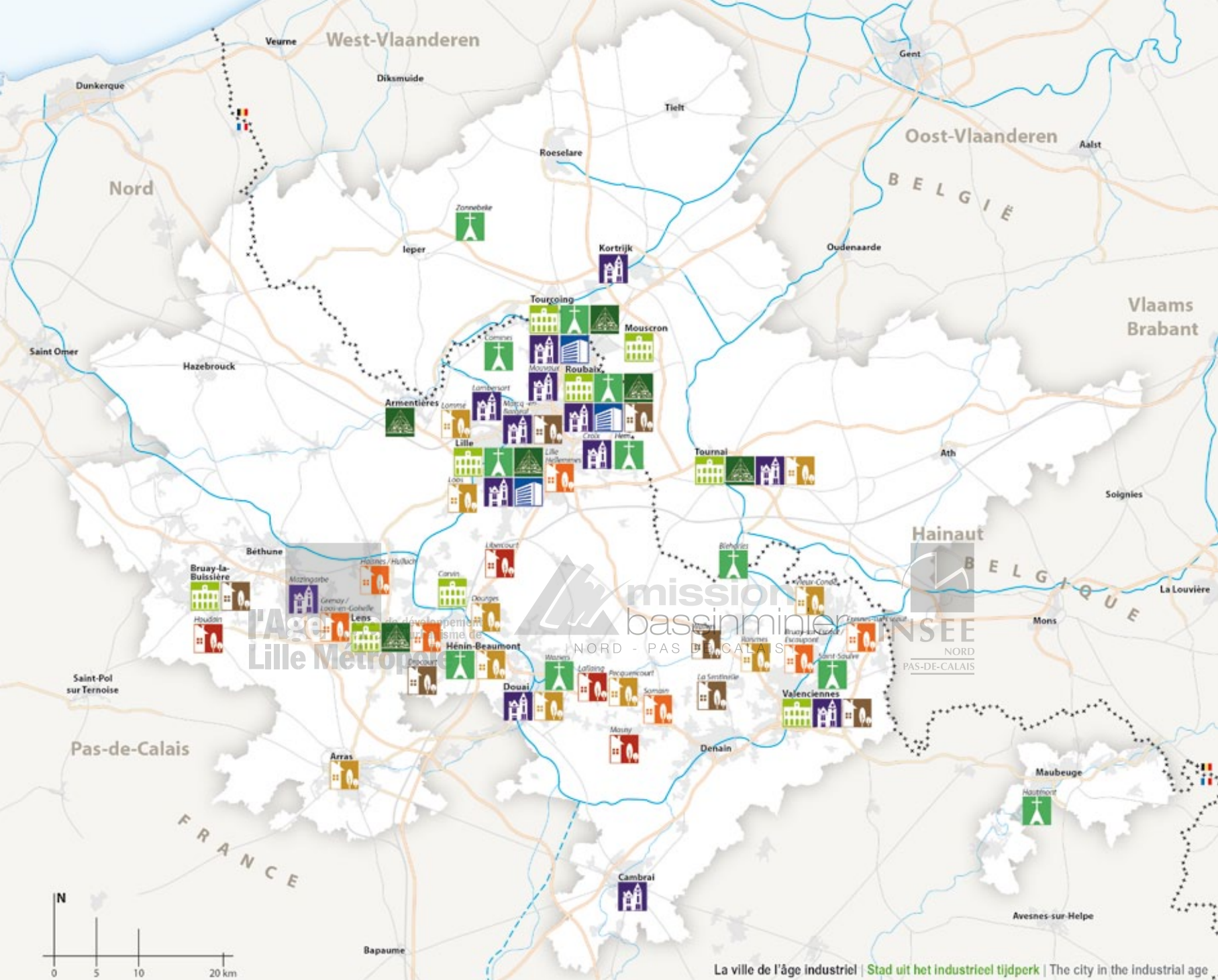
Grands monuments de l'industrie |
Belangrijke industriële monumenten |
Key industrial monuments

Musées industriels |
Industriële musea |
Industrial museums

***** Frontière | Grens | Border

La mémoire de l'industrie | Het industrieel erfgoed | Industrial heritage

Monuments et bâtiments | Monumenten en gebouwen | Monuments and buildings

- Monuments et bâtiments publics | Monumenten en openbare gebouwen | Public monuments and buildings
- Monuments et bâtiments religieux | Monumenten en religieuze gebouwen | Religious monuments and buildings
- Monuments et bâtiments culturels et d'enseignement | Monumenten, cultuurgebouwen en onderwijsinstellingen | Cultural and educational monuments and buildings

N.B.: un pictogramme peut représenter plusieurs éléments |
 N.B.: een pictogram stelt soms meerdere elementen voor |
 N.B.: a pictogram may represent several components

Habitat | Huisvesting | Housing

- Habitat Bourgeois | Burgerhuizen | Middle class housing
- Habitat Collectif | Collectieve huisvesting | Clustered housing
- Courées et Corons (1825 - 1890) | (Kleine huizen die rond een omsloten koer gebouwd zijn) | (small houses built around enclosed courtyard - corons in mining towns and courées in textile towns)
- Cités Pavillonnaires (1867 - 1939) | Residentiële steden | Residential suburbs
- Cités Jardin (1904 - 1939) | Tuinsteden | Garden cities
- Cités Modernes (1946 - 1970) | Moderne steden | Modern cities

***** Frontière | Grens | Border

Un territoire qui se réinvente

Een grondgebied dat zichzelf heruitvindt

A region constantly discovering new angles for itself

Espace de passage maintes fois dévasté par les guerres, mais aussi terre de progrès économique, social et scientifique, l'AML constitue depuis longtemps un territoire pilote en matière de développement et plus récemment de renouvellement urbain.

Les destructions massives subies pendant les deux guerres mondiales ont imposé la reconstruction complète de certaines villes, donnant le jour à des ensembles urbains originaux et d'une grande qualité: reconstruction à l'«identique» à Arras et surtout Ieper, régionaliste à Bailleul et Armentières, Art déco à Béthune et Lens, résolument moderne à Maubeuge.

Les conséquences sociales et physiques de la dé-industrialisation massive qu'a connue le territoire en font aujourd'hui un des laboratoires européens du renouvellement urbain. Il est depuis longtemps apparu nécessaire de reconstruire la ville sur la ville et d'en recycler toutes les ressources, et, en particulier, le patrimoine industriel. Des villes comme Roubaix, Tourcoing ou Valenciennes et de nombreuses villes du bassin minier, comme Loos-en-Gohelle sont pionnières en ce domaine.

La création de la ville nouvelle de Villeneuve d'Ascq à partir des années 1970 constitua un grand lieu d'innovation architecturale et urbanistique. La réalisation du quartier Euralille est devenue à son tour un symbole de la capacité de l'AML à innover et à faire référence à l'échelle européenne. La construction du Louvre-Lens ou encore le développement d'éco quartiers pilotes, comme à Douai, confortent cette nouvelle dynamique.

Het MGL staat bekend als een doorgangsgebied dat ontelbare keren door oorlog werd verwoest maar ook als een symbool van economische, sociale en wetenschappelijke vooruitgang. Sinds lange tijd wordt het MGL beschouwd als een proefgebied op het vlak van ontwikkeling en recenter ook van stedelijke vernieuwing.

De massale vernielingen tijdens de twee wereldoorlogen dwongen de inwoners tot de volledige heropbouw van bepaalde steden, waardoor originele stedelijke gehelen van grote kwaliteit ontstonden: Arras en vooral Ieper kozen voor een «identieke» heropbouw, Bailleul en Armentières gingen de regionalistische toer op, Béthune en Lens kregen een art-decotoets, en Maubeuge koos resoluut voor modern.

De sociale en fysieke gevolgen van de grootschalige de-industrialisering die het grondgebied onderging, maken het vandaag de dag tot één van de Europese laboratoria voor stedelijke ontwikkeling. Steden heropbouwen op de plaats van de oude steden - en daarbij alle hulpbronnen en voornamelijk het industrieel patrimonium recycleren - is hier al lang een noodzaak. Steden als Roubaix, Tourcoing en Valenciennes en tal van steden in het mijnbekken zoals Loos-en-Gohelle waren op dit vlak pioniers.

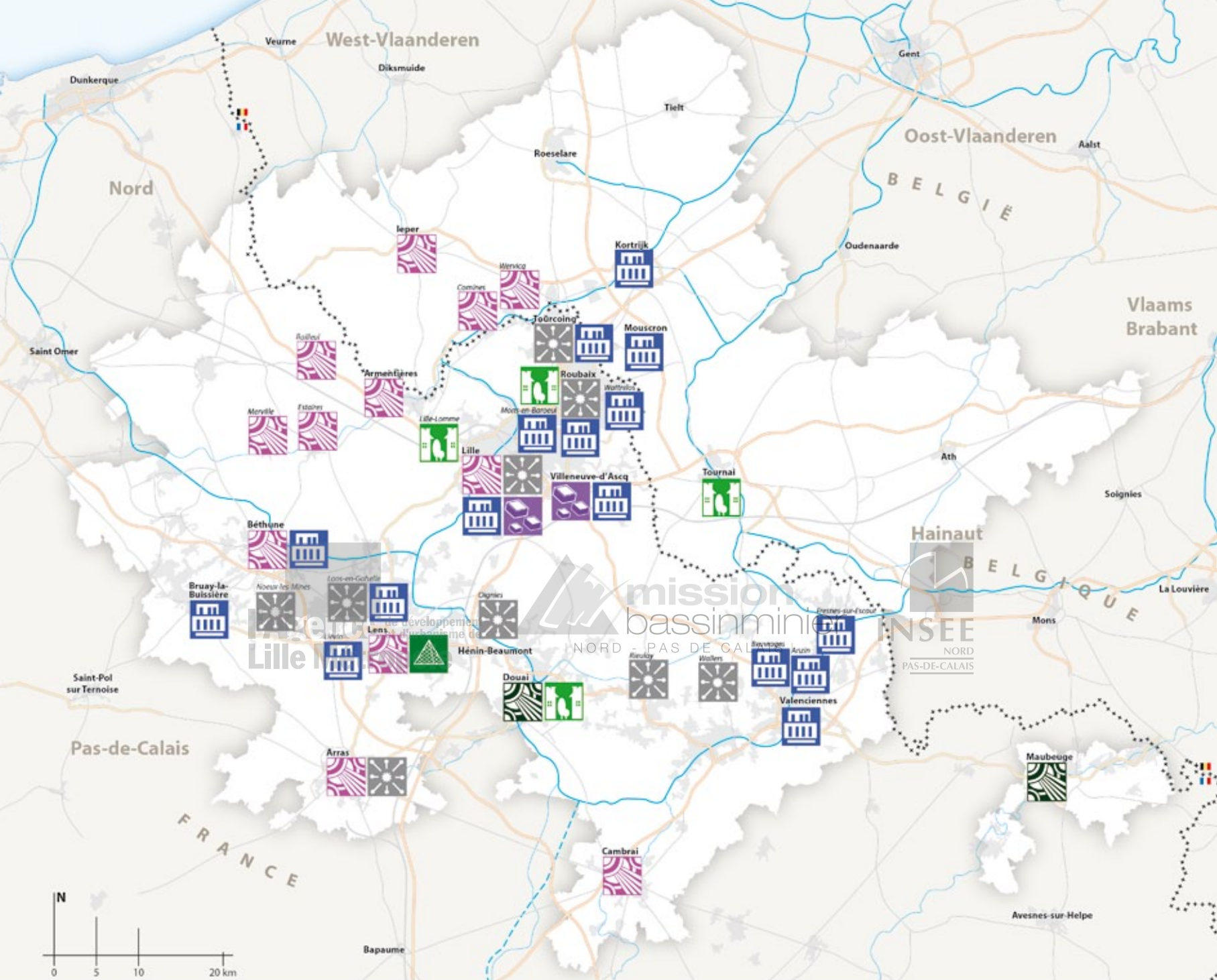
De bouw van een nieuwe stad in Villeneuve d'Ascq vanaf de jaren 70 was een belangrijke innovatie vanuit architecturaal en stedenbouwkundig oogpunt. Ook de totstandkoming van de Euralille-wijk is een symbool geworden van het vermogen van het MGL om te innoveren en de link te leggen met het Europese niveau. De bouw van het Louvre-Lens en de ontwikkeling van ecologische proefwijken zoals in Douai ondersteunen deze nieuwe dynamiek.

A gateway area often devastated by wars but also an area of economic, social and scientific progress, the LMA has long been a pilot region for development and, more recently, urban regeneration.

The mass destruction inflicted during the two world wars made it imperative for certain cities to be completely rebuilt, thereby creating outstandingly innovative urban systems: «identical» reconstruction in Arras and particularly Ypres, regional in Bailleul and Armentières, Art deco in Béthune and Lens, boldly modern in Maubeuge.

In the light of the social and physical implications of the massive de-industrialisation, the region is now one of the European testing grounds for urban regeneration. The need to rebuild the city on the city and recycle all the resources, particularly the industrial heritage, has long been apparent. Leading the way on this score are the likes of Roubaix, Tourcoing and Valenciennes and many mining area towns and cities, such as Loos-en-Gohelle.

The creation of Villeneuve d'Ascq new town in the 1970s offered a huge opportunity for architectural and urban innovation. The launch of the Euralille district has now become emblematic of the LMA's ability to innovate and be the standard by which others are judged on a European scale. This new dynamic process is being reinforced by the construction of Louvre-Lens and the environmentally-friendly development of pilot districts, as in Douai.

- Ensemble urbain issu de la reconstruction – 1ère GM |
Stadscentrum na heropbouw – 1ste WO |
Urban centre from reconstruction – 1st WW
- Ensemble urbain issu de la reconstruction – 2ème GM |
Stadscentrum na heropbouw – 2de WO |
Urban centre from reconstruction – 2nd WW
- Villes pilotes dans la reconversion du patrimoine industriel |
Pilotsteden bij de heropbouw van het industrieel erfgoed |
Pilot cities in the conversion of industrial heritage

N.B.: un pictogramme peut représenter plusieurs éléments |
N.B.: een pictogram stelt soms meerdere elementen voor |
N.B.: a pictogram may represent several components

- Principaux sites emblématiques du renouvellement urbain |
Belangrijkste sites als symbool van de stadshernieuwing |
Key iconic urban renewal sites
- Principaux sites de grands projets |
Belangrijkste sites van grote projecten |
Key large-scale project sites
- Les écoquartiers labéllisés |
Officiële ecodistricten |
Official environmental districts
- Le Louvre-Lens |
Louvre-Lens |
he Louvre-Lens

***** Frontière | Grens | Border

Sources | Bron | Source: ADULM - LMCU (2009)